

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebej. Pošt. ček. rač. 11.153. Telefon 3712

Delo Jugoslovenskega učiteljskega udruženja sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Poročilo tajnika sekcije za banovinsko skupščino 11. julija 1935 v Ljubljani

Predno prehajam k uvodu poročila o delu sekcije, se spominjam tragične smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Marseillu, ki je zadala težak udarec vsemu našemu narodu brez razlike stanov in položajev in ki je globoko vplivala na vse naše državno življenje v preteklem letu. Žalno svečanost in žalne seje, ki so se vršile prav pri vseh sreskih društvih in pri vodstvu sekcije, so pokazale, kako silno je pretresel tragični dogodek vso našo organizacijo. Učiteljsko je izgubilo v Velikem kralju svojega najboljšega prijatelja in vzornika. V tragični spomin Njegovemu delu in imenu je ustanovilo učiteljsko narodnih šol Jugoslavije pod okriljem Jugoslovenskega učiteljskega udruženja v Beogradu svoj Socialni fond Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, čigar namen je podpirati dela nezmerno učitelje, njihove vdove in sirote. Ta socialna ustanova je najboljši spomenik, ki ga je moglo postaviti učiteljsko svojemu kralju. Dne 10. decembra se je vršila oficijalna poklonitev učiteljske dravske banovine na Oplencu. Vodil jo je predsednik tov. Dimnik. Udeležencev je bilo nad 500. Ob tej priliki je položilo učiteljsko na grob blagopokojnega kralja zaprisego nad 180.000 otrok narodnih šol dravske banovine. V počastitev spomina ima tudi uprava Učiteljskega doma v Ljubljani namen, imenovati dom po blagopokojnem kralju.

Delo v upravnem letu 1934/35., za katero podaja danes, na lanski skupščini voljena uprava, svoj obračun, se je vršilo v zelo težkih okoliščinah in je temu tudi pripisovati, da uspehi niso v pravem sorazmerju z naporom in prizadevanji organizacije. Zlasti so ostale nerešene še vedno naše največje in najvažnejše pravne in materialne zahteve, na katerih smo v enaki meri zainteresirani brez izjeme prav vsi učitelji narodnih šol.

Poročilo navaja le načelna, za ves stan važna vprašanja in opušča vse podrobnosti tako z ozirom na čas kakor na prostor.

Poleg načelnih vprašanj je sekcija obravnavala v preteklem letu nešteto zadev osebnega značaja, v katerih so se nanjo obračali člani za oporo in nasvet. V važnejših zadevah se je vršilo dopisovanje le potom sreskih društev, v manj važnih in nujnih pa tudi neposredno. Ta način dopisovanja, ki sicer sam po sebi ni dober, ker izgublja društva pregled o željah in potrebah članstva, se je jel uvajati lansko leto, ko smo izgubili ugodnost poštinske prostosti. Člani so iskali pri sekciji najrazličnejših informacij in prosili za intervencije v tako mnogoličnih zadevah, da bi jih bilo težko naštet.

Delo organizacije je od leta do leta težje. Članstvo išče pri njej vedno pogostejše nasvetov in opore. To je posledica današnjega stanja. Vsled množice zakonskih odredb in odločb, normativnih in drugih odlokov in navodil, ki se med seboj dopolnjujejo in izpreminjajo in vsled čestih kompliciranih pravnih primerov, je postalo članstvo desorientirano. Vodstvo je v polni meri izpolnjevalo svojo dolžnost, je na vsa vprašanja pravočasno in točno odgovarjalo, posredovalo posvoda tam, kjer je bilo posredovanje potrebno in ni opustilo nobenega ukrepa, ki bi mogel koristiti stanu in šoli. Posebno pozornost je posvečalo vsem stanovskim pravnim vprašanjem in zaščiti akcij. Kjer se je čutilo za izvedbo kakke akcije samo presibko, je skrbelo, da je dobilo oporo v drugih stanovskih organizacijah.

Točen pregled dela je razviden iz arhiva in opravljenega zapisnika. Ta izkazuje 2850 števil, v katerem številu pa niso všteti dopisi, ki so se v istem predmetu pod isto številko pošiljali na razne naslove.

Upravni in nadzorni odbor.

Na zadnji skupščini izvoljeni upravni odbor se je konstituiral pismeno. Za predsednika je bil imenovan tov. Ivan Dimnik, podpredsedniško funkcijo sta prejela tovarišica Franja Završanova in tovariš Miloš Verk, za tajnika je bil izvoljen tov. Metod Kumelj. Upravni odbor je imel tri seje: 18. avgusta 1934 v Beogradu ter 8. januarja in 8. junija 1935 v Ljubljani. Vseh treh sej se je udeležil tudi celoten izvršni odbor. O sejah, njihovem programu in delu je bilo članstvo obveščeno potom stanovskega glasila in po društvenih predsednikih. Dne 19. avgusta 1934 je bil predsednik sekcije izvoljen na glavni skupščini za predsednika celotnega udruženja. Izvolitev, ki jo je toplo pozdravilo vse organizirano učiteljsko, zlasti pa še

članstvo naše sekcije, ki najbolje pozna vse organizatorične sposobnosti in vrline tov. Dimnika, pa mu je nalagala nove dolžnosti, radi katerih je moral prebiti pretežni del časa v Beogradu. V njegovi odsotnosti ga je vestno, požrtvovalno in uspešno nadomestovala podpredsednica tovarišica Franja Završanova.

Nadzorni odbor se je konstituiral takoj po zaključku zadnje banovinske skupščine. Za predsednika je bil izvoljen tovariš Ljudevit Ivanjšič, za podpredsednika tov. Metod Požar, za tajnico tov. Černovšek Marija. Na seje se je sestajal skupno z upravnim odborom.

Ožje vodstvo

sestoji iz v Ljubljani bivaajočih članov upravnega odbora in je razmotrivalo na večjih sestankih o splošnih in načelnih organizacijskih zadevah in ukrepih, ki bi jih bilo podvzeti za zboljšanje učit. položaja. Zaradi važnosti in odgovornosti dela, ki ga vrši ožje vodstvo, bi bilo potrebno, da banovinska skupščina pri bodočih volitvah najde način, da bodo v Ljubljani in njeni neposredni bližini zopet štirje člani upravnega odbora, kakor so bili do lanskega leta. K posebno važnim sestankom in posvetovanjem je pritegnilo vodstvo sekcije tudi ožje sodelavce sekcije in člane odsekov.

O vseh važnih zadevah je obveščalo vsa sreska društva in članstvo potom okrožnic. Teh je izdala sekcija letos skupno 82. S sreskimi društvi in člani upravnega in nadzornega odbora je bilo vodstvo sekcije vedno v tesnem kontaktu.

Zborovanja društvenih predsednikov.

Predsedniški zbori so se v praksi pokazali za zelo koristne. V preteklem upravnem letu so se sestali predsedniki trikrat. Prvič 18. avgusta 1934 v Domu JUU v Beogradu. Zborovanje je tedaj obravnavalo znano »Spomenico« in konkretne primere. Drugi predsedniški zbor se je vršil 9. januarja, tretji pa 9. junija 1935. Obema zboroma sta prisostvovala tudi upravni in nadzorni odbor sekcije. Na obeh zadnjih predsedniških zborih je bilo podano podrobno poročilo o položaju v organizaciji in o njenem delu. 9. januarja 1935 je predsedniški zbor obravnaval tudi sekcijski proračun za leto 1934/35. in odobril izpreminjavalni predlog sekcije, ki so ga medtem proučili in se zanj izjavili tudi delegati banovin. skupščine in članstvo. Razpravljal je tudi o »Gospodarskem dnevu« in sprejel sklepe, da se je ta lahko izvedel pri sreskih društvih. V posebnem komiteju je sprejel svoje stališče do opozicionalnega lista »Učiteljska misao« in z izjavo solidarnosti in zaupanja podprl delo izvršnega in glavnega odbora. Na zborovanju 9. junija je bila najvažnejša zadeva sprejetje proračunskega predloga za skupščino in določitev datuma in dnevnega reda skupščine. Podrobneje poročilo o tem je objavil »Učit. tovariš«.

Sreska društva.

V poslovnem letu 1934/35. je imela sekcija 34 sreska društva, v katerih je včlanjenih 3519 učiteljev in učiteljic. To število članstva je dosegla sekcija šele po 1. aprilu t. l., ko je bila v dravski banovini nameščena 291 nova učna oseba. Med letom sta pristopila 282 člana, izstopili pa 23 člani. Število članstva je torej naraslo za 259 in to v veliki večini po 1. aprilu t. l. Poleg gornjih rednih članov ima sekcija 1 podpornega člana, 1 ustanovnika, ter 5 častnih članov, ki pa so bili vsi izvoljeni še pred uveljavljenjem novih pravil. Tekom lanskega leta so se izvršile na zborovanjih sreskih društev nekatere izvolitve častnih članov, ki pa niso bile predložene v potrditev glavni skupščini, kakor to predvidevajo pravila.

Iz razpredelnice II. je razvidno, da eno sresko učiteljsko društvo ni poslalo podatkov, zato je slika nepopolna. 33. sr. uč. društva so imela 159 zborovanj, na katerih je bilo 125 predavanj. Število predavanj je zato manjše, ker so se vršile pri zborovanjih komemoracije za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. Povprečni obisk je znašal 67 %. Najlepši obisk izkazuje sreski društvi Šoštanj in Žužemberk z 90 %, najslabša pa Ljubljana mesto s 50 %. Pri tem je treba upoštevati, da je del članstva ljubljanskega društva zaposlen po raznih pisarnah in člani ne morejo redno obiskovati predavanj.

I.					
Zap. št.	Sresko učiteljsko društvo	Članov l. 1934.	Članov l. 1935.	+	-
1	Brežice	101	112	11	
2	Celje	189	211	22	
3	Črnomelj-Metlika	71	102	31	
4	Dolnja Lendava	75	99	24	
5	Dravograd	85	97	12	
6	Gornji grad	42	52	10	
7	Kamnik	129	137	8	
8	Kočevje	129	139	10	
9	Konjice	59	68	9	
10	Kozje	50	53	3	
11	Kranj	96	101	5	
12	Krško	105	142	37	
13	Laško	138	139	1	
14	Litija	123	117		6
15	Ljubljana - mesto	204	199		5
16	Ljubljana - okol. vzh. del	126	126		
17	Ljubljana - okol. zah. del	140	137		3
18	Ljutomer	111	129	18	
19	Logatec	107	111	4	
20	Maribor - mesto	73	68		5
21	Maribor - desni breg	105	110	5	
22	Maribor - levi breg	84	93	9	
23	Murska Sobota	135	146	11	
24	Novo mesto	98	96		2
25	Ormož	58	63	5	
26	Ptuj	139	151	12	
27	Radovljica	122	123	1	
28	Slovenjgradec	45	47	2	
29	Slovenska Bistrica	64	62		2
30	Sv. Lenart	41	50	9	
31	Škofja Loka	64	70	6	
32	Šmarje - Rogatec	78	78		
33	Šoštanj	48	57	9	
34	Žužemberk	26	34	8	
Skupaj		3.260	3.519	282	23

II.					
Zap. št.	Sresko učiteljsko društvo	Število članov	Zborovanj učiteljev v %	Število zborovanj	Število predavanj
1	Brežice	112	48	5	5
2	Celje	211	86	5	5
3	Črnomelj-Metlika	102	83	5	4
4	Dolnja Lendava	99	61	5	4
5	Dravograd	97	61	5	2
6	Gornji grad	52	56	5	5
7	Kamnik	137	61	6	3
8	Kočevje	139	56	4	3
9	Konjice	68	81	4	3
10	Kozje	53	61	5	5
11	Kranj	101	*	*	*
12	Krško	142	70	5	3
13	Laško	139	52	4	3
14	Litija	117	63	4	3
15	Ljubljana - mesto	199	50	6	4
16	Ljubljana - okol. vzh. del	126	75	5	5
17	Ljubljana - okol. zah. del	137	73	4	2
18	Ljutomer	129	61	5	4
19	Logatec	111	51	4	4
20	Maribor - mesto	68	79	5	3
21	Maribor - desni breg	110	76	6	4
22	Maribor - levi breg	93	87	5	4
23	Murska Sobota	146	51	5	4
24	Novo mesto	96	54	4	3
25	Ormož	63	74	5	5
26	Ptuj	151	63	5	4
27	Radovljica	123	59	7	5
28	Slovenjgradec	47	74	5	5
29	Slovenska Bistrica	62	77	4	4
30	Sv. Lenart	50	74	4	3
31	Škofja Loka	70	57	4	4
32	Šmarje - Rogatec	78	63	5	4
33	Šoštanj	57	90	5	2
34	Žužemberk	34	90	4	4
Skupaj		3.519	67	159	125

* Ni poslalo podatkov.

Neorganizirano učiteljsko.

Sekcija naproša vsako leto sreska društva, naj bi istočasno s članskimi seznami poslala tudi seznam neorganiziranega učiteljskega. Od 34 sreskih društev je sekcija prejela sezname le od 11 društev. Na podlagi teh poročil ni mogoče sestaviti in ugotoviti točnega števila neorganiziranih učiteljev in učiteljic. Če primerjamo število vsega učiteljskega

štva v banovini 4127 in stanje članstva naše sekcije, vidimo, da je še 608 učnih moči izven vrst naše organizacije. Vendar pa ta rezultat ni točen, ker so se medtem prijavili sreskim društvom zopet novi člani, ki še niso prijavljeni sekciji.

Delo sekcije

je stremelo v preteklem upravnem letu za tem, da ostane organizacija na znotraj močna in da razvijejo čim večjo aktivnost tudi vse njene edince. Da bi se vršilo vse delo pri sreskih društvih enotno in skladno z delom sekcije, je izdelala poseben delovni program, ki sta ga odobrila upravni odbor in predsedniški zbor. Program določa smer vsemu organizacijskemu delu, tako na zunanji kot na izvajanje naših najvažnejših načelnih zahtev, kakor na znotraj za vzgojo organizacijske zavesti in za notranjo okrepitev organizacije. V zvezi z delovnim programom naj omenim tudi reorganizacijo zborovanj sreskih društev. Dosedanja zborovanja niso mogla povsod razviti polne aktivnosti vsega članstva. Zlasti se je to opazilo pri društvih z velikim številom članstva, ki so prevelik aparat za eno samo delovno edinico in ki na svojih zborovanjih zato niso ustvarila toliko, kolikor bi lahko z ozirom na kvantiteto in kvaliteto svojega članstva. Sekcija je zato predlagala, naj se tudi na društvenih zborovanjih ustvari princip delitve dela po interesih in sposobnostih včlanjenih učiteljev ter naj se predhodno obravnavajo zadeve v odgovarjajočih odsekih. Ti odseki niso stalni in se formirajo začetkom zborovanja po potrebi in z ozirom na snov, ki je na dnevnem redu zborovanja. Po detajlni obravnavi in razpravi prinesejo odseki pred zborovanje že svoje stališče in predloge, slično kakor se vrši to na banovinski skupščini. Zborovanje o predlogih ponovno razpravlja in dokončno sklepa. Večina društev si je predlog o reorganizaciji društvenih zborovanj osvojila. Uspehi so razveseljivi.

Kakor pri društvih, tako je izvedena delitev dela tudi pri vodstvu sekcije. Delovno področje stanovske organizacije je po njenem programu tako obsežno in raznoliko, da je nemogoče, da bi tajništvo opravljalo vse delo. Pri sekciji posluje zato več stalnih odsekov, ki so njeni pomožni in posvetovalni organi. Vsak odsek ima svoj poseben pravilnik, ki mu določa delokrog. Delovanje odsekov je razvidno iz poročila zadaj. Odseki sekcije ne nalagajo nikakih gmotnih žrtv, kakor se to sem ter tja napačno tolmači med članstvom. Ravno tako je zmotno naziranje, da se z odseki delo komplicira. Resnica je baš obratna. Odseki značijo za sekcijo delitev dela po interesnih sferah in sposobnostih in pomenijo razbremenitev in poenostavljenje.

Vso skrb in pažnjo je posvetila sekcija v preteklem letu rešitvi za ves stan perečih načelnih vprašanj, zadevajočih tako moralne kakor gmotne interese članstva. Ravno tako se je intenzivno in dosledno sprejetim sklepom ter načelnim stališčem zavzemala za ureditev šolskih in obče prosvetnih vprašanj. Vse to delo je podrobno prikazano zadaj v poročilu.

Pri delu centralnega udruženja za realizacijo najvažnejših teženj vsega učiteljskega stanu je naša sekcija intenzivno sodelovala. Na nujnost uvedbe učiteljske stalnosti, izpremembe razpisa in oddaje službenih mest in izpremembe disciplinskih predpisov pa je opozarjala po svojih zastopnikih tudi osebno vse odločujoče uradne in politične osebnosti. Zlasti pa je poudarjala nujnost ureditve teh zadev v vseh svojih predstavitvah, ki jih je pošiljala pri izvajanju osebne zaščite svojega članstva. Prvo in najnujnejše, kar je treba dati učiteljskemu, so

novi disciplinski predpisi.

ki bodo urejevali disciplinski postopek za učiteljsko po načelih modernega sodstva. V pogledu disciplinskih predpisov je učiteljsko silno zapostavljeno za vsemi strokami drž. uradnikov, za katere ureja to vprašanje uradniški zakon. Zapostavljeno je celo za vero učitelji narodnih šol, ki so bili z zakonom o verskem pouku izločeni od disc. postopka po zakonu o narodnih šolah in so pričele zanje veljati jasne in moderne določbe uradniškega zakona. Tega veroučiteljem, ki delujejo v istih razmerah kakor mi, niti najmanj ne zavidamo, želimo pa, da se reši to vprašanje na isti način tudi za nas. Izpremembo disciplinskih predpisov narekuje v prvi vrsti naša osebna varnost. Tedaj se bomo čutili dovoljno zaščiteni pred neosnovanimi obdolžitvami, kadar bomo imeli osigurane vse pogoje za uspešno obrambo, t. j. vpogled v obtožbo in vse disciplinske spise, pravico do

leta je prešla sekcija potom sreskih društev več vlog s prošnjo za intervencijo pri prosvetnem oddelku za nastavitve potrebnih učnih oseb. Vse te intervencije pa niso mogle roditi uspehov, ker ni bilo sredstev za postavitev novih učiteljev.

Danes je v banovini 4127 učiteljev, v katerem številu pa še ni vseh 82 novo postavljanih abiturientov in abiturientk.

Z izpolnitvijo staleža je postala možnost zaposlitve preostalih brezposelnih abiturientov mnogo manjša in se bodo mogli postavljati le, v kolikor se bodo odvijale nove šole in razredi in v kolikor bo izvršenih upokojitev. Bolj kot kdaj prej postaja aktualno vprašanje

upokojitve učiteljev z dopolnjenimi leti službe,

ki so tudi v materialnem pogledu dosegli v učiteljski službi, kolikor so mogli. Ne samo stanovska zavest in spoštovanje organizacijskih načel, ki so jih postavljali in poudarjali ti kolegi in kolegice tudi sami in ki v praksi ne smejo biti drugačna nego so bila v teoriji, tudi socialen čut zahteva, da sami zaprosijo za upokojitev in napravijo tako prostor mlajšim in potrebnijim. Nikakor se ne sme dogajati, kot se je to dogodilo v Ljubljani, da se učitelji z daleko prekoračeno službeno dobo po 12 mesečnem bolezenskem dopustu zogeti javi na službo, da bi s tem še povečali število let svoje aktivne službe.

Po seznamu sekcije je v banovini okrog 80 učiteljev z dopolnjenimi leti službe. Na vse, ki so že v V. skupini, apelira, da vložijo prošnjo za upokojitev. Te prošnje bo podpirala in posredovala za pospešitev rešitve. V zmislu sprejetih načelnih stališč po banovinskih in drž. skupščinah, da bo ministrstvo uradno upokojilo vse one, ki bi sami ne hoteli prositi za penzijo.

Uradno upokojitev takih učiteljev pa je že sedaj skušala izvesti z uveljavljanjem zadnje določbe v finančnem zakonu.

Ker je eden od razlogov, da dosluženi tovariši ne zaprosijo za upokojitev, tudi mučen položaj čakanja na odmero in nakazilo ter izplačilo pokojnine, kar traja navadno po več mesecev od dneva upokojitve, je sekcija poudarjala na vseh mestih potrebo rigoroznega izvajanja § 128. ur. zak. Istočasno si je prizadevala, tovarišem v dobi od dneva upokojitve do prejema pokojnine olajšati položaj s tem, da bi se v fin. zakon vnesla določba, da se izplačujejo upokojenim državnim uradnikom do dejanskega nakazila odmerjene pokojnine aktivni prejemki, zmanjšani z ozirom na število službenih let od 5—50% s tem, da se obračuna eventualna razlika ob prvem izplačilu pokojnine. Uspeli nismo s prvo niti z drugo zahtevo, pač pa se sedaj izplačuje akontacija. Izvršenih je bilo le neznatno število upokojitev. Rešitev tega vprašanja pa združuje le finančni efekt.

Mnogo upov je stavila sekcija na novi finančni zakon,

s katerim je upala doseči uveljavljanje stanovskih teženj čiljiz učiteljstva je nujna tako s stališča učiteljstva kakor radi same narodne šole. Zlasti letos je bilo treba mnogo truda in energije, da je kljub težkim prilikam situacija za nas dozorevala in so se kazali že prvi obrisi uspehov, ko se je z razpustom narodne skupščine vse to delo na mah zrušilo in do obravnave že izdelanih predlogov resortnih ministrov zato niti ni prišlo. Za finančni zakon je predložila sekcija izvršnemu odboru poleg gornjih še predloge, ki so razvidni iz sledečih odstavkov.

Število učencev v razredu

je bilo po staremu tekstu § 51. zak. o narodnih šolah maksimirano v oddelku z enim razredom na 50, z večimi razredi na 40. Ob povečanju tega števila se je oddelk lahko delil. Okoriščajoč se § 30. fin. zakona za l. 1933/34, pa je ministrstvo prosvete določilo, da morajo imeti oddelki z enim razredom najmanj 45, a oni z večimi razredi najmanj 40 učencev in se more deliti oddelk šele tedaj, če je v njem nad 65 učencev. Sekcija je skušala doseči, da se ukinejo zadnje določbe in se zopet uveljavi prvotni tekst § 51. zak. o narodnih šolah, ker je znižanje števila učencev v razredu pogoj za boljše kvaliteto pouka.

Položaj šolskih upraviteljev.

Šolski upravitelji morajo poleg svojega razrednega dela opravljati tudi vse administrativne posle, ki zahtevajo sprico današnje komplicitranosti toliko časa in truda, da se upravitelji ne morejo v zadostni meri posvetiti pedagoškimi in šolskim vprašanjem. Poleg tega pa nalaga zakon tudi njim obveznost izvenskolega udejstvovanja. Administrativno in izvenskoleško delo rasteta z velikostjo zavoda, ki ga vodi upravitelj, in kraja, kjer se šola nahaja. To upoštevajoč, je določil § 113. zak. o nar. šolah, da se upravitelji z nad 12 oddelki osvobodijo šol. dela. To število je bilo s fin. zakonom za leto 1933/34. povišano na 16 in domala vsi upravitelji, ki so dotlej uživali oprostitve, so morali v razrede. Sekcija se je trudila za doseg zopetnega uveljavljanja prvotne določbe cit. člena, istočasno pa se je potezala, da se prizna šolskim upraviteljem za administrativno delo tudi posebna opravična doklada. Upraviteljem z nad 4 oddelki naj bi se učna obveznost znižala in sicer za vsak nadaljnji oddelk po dve tedenski uri. Poleg tega

bi bilo potrebno zvanje upravitelja narodne šole uzakoniti

in vnesti v razpored zvanj § 346. ur. zak. Z uzakonitvijo zvanja bi se ne dvignila le avtoriteta tega položaja, marveč bi se istočasno poenostavil tudi postopek postavljanja šolskih upraviteljev.

O delu za

priznanje stanarine in kuriva

vsemu učitelstvu, poročenim učiteljicam prav tako kakor samskim, sem poročal že zgoraj.

To vprašanje je skušala rešiti sekcija s predlogom za finančni zakon, ki naj bi istočasno rešil tudi vprašanje stanarin učiteljem narodnih šol na delu pri ministrstvu prosvete, pri banških upravah, na meščanskih šolah in v sreskih prosvetnih pisarnah. Za te poslednje bi moral prinesiti finančni zakon še posebno določbo, ki bi omogočala dodelitve v sreske pisarne, za katere sedaj po § 25. finančnega zakona za leto 1934/1935. ni pravne osnove. Vsem zadaj naštetim učiteljem naj bi izplačevalo iz svojega proračuna ono oblastvo, kateremu so dodeljeni, t. j. ministrstvo, banovina oz. šolska občina.

Prepis šolskih premičnin.

Pri izvajanju § 39. nastajajo težkoče, ker se v posameznih primerih branijo upravne občine kot lastnice šolskih premičnin izdati odstopno izjavo, na osnovi katere je edino mogoče izvesti pri sodišču zemljejnizni prepis šolskih premičnin od upravnih občin na šolske občine. Upravnih občin tudi upravnim potom ni mogoče prisiliti, da bi izdale odstopno izjavo, zato v teh primerih zavračajo sodišča izvršitev zemljejniznega prepisa na šolske občine. Da se uredi posestno stanje šolskih občin je nujno potrebno, da se popolni § 39.

Sekcija je zato predlagala, da se doda temu paragrafu s finančnim zakonom nov tekst, ki določa, da tvorijo šolsko imovino vse nepremičnine, ki služijo trajno šolskim namenom. Te postanejo last šolske občine ne glede na to, ali so bile šolskim namenom dodeljene vsled ponovne obveze ali prostovoljno od javnih korporacij ali od privatnikov.

Poleg teh in že v tekstu poročila navedenih predlogov za finančni zakon je skušala sekcija potom izvršnega odbora uveljaviti tudi druge sklepe naših banovinskih skupščin. Prizadevala si je, da bi za

vlaganje sodnih tožb

za uradnike v resortu ministrstva prosvete odpadlo predhodno dovoljenje za vlaganje sodnih tožb pri sodiščih. Take odločbe ni izdalo razen prosvetnega nobeno drugo ministrstvo. Uradniki prosvetnega resorta niso radi te določbe večkrat le v mučnem položaju, marveč so z njo močno okrnjene tudi ustavno zajamčene državljanske pravice. Naše dosedanje delo na razveljavljanju te odločbe pa kaže, da bo mogoče skoraj gotovo doseči ugodno rešitev tega prizadevanja le s pritožbo na drž. svet v primeru konkretne zavrtnice prošnje za dovoljenje. V teku upravnega leta sekcija ni zaznala za noben primer zavrtnice prošnje in zato tudi zgornjega postopka ni mogla nasvetovati.

Vozne ugodnosti

V zmislu sklepa zadnje banovinske skupščine je sekcija nadaljevala z delom, da se prizna učitelstvu v študijske svrhe o počitniških pravicah do enkratne brezplačne vožnje po vsej državi. Ta vozna ugodnost je potrebna, ker bi moral učitelj kot vzgojitelj naroda predvsem sam dobro poznati državo. Državna uprava ima samo neposreden interes na tem, da nudi učitelstvu vse pogoje za čim uspešnejši pouk v nacionalni grupi predmetov, ki imajo najjačji vpliv na državljansko vzgojo mladine. Ta vozna ugodnost bi niti najmanj ne obremenjevala drž. blagajne in bi tudi prosvetni upravi ne povzročevala nobenih težkoč, ker bi se vršila potovanja o počitnicah. Zadeven predlog je predložila sekcija za glavno skupščino in izvršnemu odboru v administrativni postopek. Kakor vsi predlogi za vozne olajšave, tudi ta predlog še ni rešen.

V »Učiteljskem tovarišu« smo o priliki skupne akcije z ostalimi nameščenskimi organizacijami, izvajanimi za ukinitev določb in odredb k redukciji drag. doklad in prejemkov pogodbenih uradnikov, uradniških pripravnikov itd., poročali tudi o ravno taki akciji za priznanje večjih voznih ugodnosti uradniškim družinam in upokojevcem ter njihovim rodbinskim članom. Ti uživajo po dosedanjem pravilniku o voznih olajšavah, izvzemši člane železničarskih rodbin, le trikrat na leto ugodnost polovične vožnje. Vsa akcija je šla za tem, da se tako rodbinskim članom aktivnih nameščencev kakor drž. upokojevcem in njihovim rodbinam prizna pravica do neomejenega števila letnih voženj s 50 % popustom. Vse nameščenske organizacije so sprejele skupno spomenico in jo v skupni deputaciji osebno izročile meseca aprila ministrskemu predsedniku in prometnemu ministru. Ob predaji spomenice predsedniku ministrskega sveta se je za naše težnje simpatično zavzel tudi ban. dravske banovine, ki je prisostvoval sprejemu deputacije. Spomenica je bila oddana v proučitev odseku za vozne olajšave ministra za promet.

Vozne olajšave šolskim ekskurzijam.

Po dosedanjih odločbah uživajo pri voznih tarifah državnih železnic učenci na šolskih ekskurzijah 75 %, spremljevalci pa le 50 % popust. Slednji, ki morajo po svojem službenem položaju spremljati ekskurzije, morajo poleg vseh stroškov, ki jih zahtevajo ekskurzije, nositi še večje stroške za vožnjo, kar jih občno obremenjuje zlasti na daljših progah. Sekcija si je prizadevala doseči, da bi se priznala v novem pravilniku o voznih olajšavah spremljevalcem brezplačna oziroma vsaj vožnja s 75 % popustom, kakor ga uživajo ekskurzisti. Poleg tega naj bi dovolila železniška uprava na vsakih 10 ekskurzistov eno prosto vozovnico, kakor je to svojočasno južna železnica že dovoljevala. Predstavka sekcije je bila odposlana osebno članu tarifnega odbora generalne direkcije drž. žel. direktorju žel. direkcije v Ljubljani, dalje oficijelno tej direkciji in potom izvršnega odbora ministru za promet. To akcijo je pokrenila sekcija po sporazumnem dogovoru z

ostalima dvema učiteljskima organizacijama v banovini, z organizacijo profesorjev in učiteljev meščanskih šol. Ti dva sta predali enake predstavitve na iste naslove. Poleg tega se je zglasila pri direktorju drž. železnic v Ljubljani še posebna deputacija. Ljubljanska direkcija je vročila predstavko ministru s svojim priporočilnim poročilom.

Kakor za šolske ekskurzije z učenci narodnih šol se je potezala sekcija tudi za

priznanje voznih ugodnosti kmetsko in gospodinjstvo nadaljevalnim ter obrtno in trgovsko nadaljevalnim šolam.

Po § 7. zakona o narodnih šolah sodijo k narodnim šolam tudi ustanove, ki služijo splošni izobrazbi naroda. Zakon med drugimi izrecno našteva tudi gospodinjstvo nadaljevalne šole in tečaje in do kmetskega nadaljevalne šole in tečaje. V zmislu zakona je organizacija tega šolstva izvedena v dravski banovini v obliki kmetskih in gospodinjstvih nadaljevalnih šol, ki jih je smatrati za nadaljevalnice narodne šole in so po svojem bistvu njihov sestavni del. Učne prostore imajo vse na narodnih šolah. Kmetsko nadaljevalnih šol je v banovini 145, gospodinjstvo nadaljevalnih 132. Namen teh šol je, vzgajati kmetske gospodarje in gospodinjce, dvigati v njih ljubezen do zemlje in do kmetskega dela ter nuditi praktične osnove za gospodarski in kulturni podvig naše vasi. Te šole pa dobe pravi pomen šole tedaj, kadar se na teoretičen pouk v razredu in praktično delo doma naslanja tudi ogled vzorno urejenih kmetijskih ustanov. Ekskurzije z učenci so zato neprecenljivega vzgojnega in poučnega pomena.

Ekskurzistom teh šol in spremljevalcem naj bi se priznala prav iste ugodnosti, kakor ekskurzistom in spremljevalcem narodnih in drugih državnih šol.

Isto velja za ekskurzije obrtno in trgovsko nadaljevalnih šol.

Priznanje zaprosenih ugodnosti bi železniške uprave gmotno prav nič ne obremenjevalo, nasprotno bi z večjo frekvenco na drž. železnicah narasli tudi dohodki. Ta smoter imajo tudi uredbe o znižanju potniških tarif, ki so bile izdane letos spomladi.

Zadeve pisarne predstavke je predložila sekcija na iste naslove, kakor je navedeno to zgoraj. Predstavko pa je poslala tudi kmetijskemu oddelku in oddelku za trgovino, obrt in industrijo pri kr. banski upravi s prošnjo, da tudi onadva, vsak potom svojega resortnega ministrstva zaprosita ministrstvo za promet za priznanje teh ugodnosti in s tem uradno podpreta našo privatno akcijo. To se je tudi zgodilo. Ravno tako je priporočala ugodno rešitev direkcija drž. železnic v Ljubljani.

Monopolizacija šolskih zvezkov in knjig.

Od uveljavljanja monopola na šolske zvezke deluje stanovska organizacija na to, da bi se monopol ukinil. V isti smeri delujejo tudi tiskarne, knjižarne in druge ustanove. Svoje delo pa opirajo te predvsem na gospodarske in socialne razloge, dočim se izjavlja učitelstvo proti monopolu šol. zvezkov iz šolskih in praktičnih vzrokov. Monopol je tako iz trgovskega kakor iz šolskega oziroma pogrešen in je velika ovira za napredek naše šole. Za nas govori proti monopolu zvezkov zlasti neprimerna linijatura, slab papir, visoke cene in težkoče pri nabavi. Naše delo za ukinitve monopola ni uspelo in je že lani kazalo, da bodo ostala tudi nadaljnja prizadevanja brezuspešna. V zmislu skupščinskega sklepa je delala zato sekcija na to, da se izboljša tem zvezkom vsaj kvaliteta; da se zniža cena in se olajšajo nabavni pogoji. V mesecu juliju 1934 je posebna anketa, obstoječa iz upraviteljev vseh ljubljanskih in okoliških šol zbrala ves material proti tem zvezkom. Na osnovi tega je sekcija izdelala vlogo na kr. bansko upravo s prošnjo, da skuša doseči izboljšanje monopolskih zvezkov.

Meseca januarja je bil objavljen razpis ministrstva prosvete za sestavo novih učnih knjig iz nacionalnih predmetov na srednjih, srednjih strokovnih, meščanskih in narodnih šolah. Razpis za učne knjige na narodnih šolah ne upošteva učnega principa na teh šolah in določa celo vrsto knjig, ki se doslej niso uporabljale in čijih uporaba je z ozirom na učne komplekse nemogoča. Izšel je poleg tega še predno imamo preizkušene učne načrte in ne da bi bili izdelani učni načrti za srednje šole, ki bi se morali ozirati na načrte narodne šole, ako naj se prehod organično poveže in premosti sedanje vrzeli, ki je povzročila že toliko javnih debat in še več skritega kritiziranja. Monopol tudi ne znači pocenitve marveč občutno podražitev stadija. Poleg tega so bili tudi drugi šolski in pedagoški, dalje tehnični razlogi pri nabavljanju knjig in izkušnje, ki jih ima učitelstvo pri monopolskih zvezkih, zaradi katerih se je priključila sekcija skupni akciji prosvetnih, gospodarskih in stanovskih organizacij v banovini in sodelovala pri sestavi spomenice za preklje razpisa in za korekturo zakona o šolskih knjigah.

Zastopnik sekcije je sodeloval tudi v deputaciji, ki je odpotovala iz banovine v Beograd in se zglasila pri članih kr. vlade.

Dočim so prišli v banovinski akciji tako po sestavi sodelujočih organizacij kakor po sestavi deputacije in po tekstu resolucije do izraza gospodarski, socialni in pedagoški razlogi proti monopolizaciji šol. knjig, je pokrenil izvršni odbor JUU svojo lastno akcijo, v kateri se izjavlja proti razpisom zgolj s pedagoškega in šolskega stališča. Rezultat prizadevanja do danes še ni poznan. Obširneje je poročala sekcija o delu za odpravo izvajanja monopola šolskih knjig spremskim društvom v posebni okrožnici.

Da bi dobili za naše razmere čim boljše čitanke, ako bi ministrstvo ne hotelo ukiniti razpisa in bi se začel izvajati monopol, se je sekcija odločila za sestavo posebne ankete,

ki bi predelala dosedanje čitanke, upoštevajoč pri tem vsa sodobna pedagoška stremjenja. O sestavi ankete bo razpravljala letošnja skupščina.

Proračuni krajevnih šol. odborov.

Zaradi splošne gospodarske stiske so danes od vseh javnih institucij v največjem položaju naš krajevni šolski odbori, ki ne prejemajo od političnih občin niti onega dela v proračunu, ki itak čisto pod skrajni minimum zreduciranih šol. doklad, ki bi jih občine od prejetih davščin morale plačevati po ključu, določenem od kr. banske uprave. Občine porabljajo prejete davščine v prvi vrsti za svoje lastne potrebe in do skrajnosti odlagajo z dajetvami kraj. šol. odborom. Ti zato ne morejo vršiti svojih obvez, radi česar trpita učitelstvo in šola. Lanskoletna akcija, naj bi davčne uprave nakazovale od vplačanih doklad tangente za šolski proračun direktno krajevnim šolskim odborom, ni uspela, ker bi bilo to v nasprotju z določili zakona o občinah.

Krajevni šolski odbori pa prihajajo v mučen položaj tudi zato, ker se njihovi že itak skromni proračuni pri banovini še znižujejo. Z ozirom na opetovane sklepe in predloge sreskih društev je vložila sekcija na kr. bansko upravo pisмено vlogo, opozorila v njej na težko stanje narodne šole in prikazala potrebo, naj banska uprava upošteva krajevne potrebe in utemeljitve v proračunih za narodne šole ter proračune v celoti odobrava. Obvestilo o tem so prejela društva v okrožnici štev. 2017/34-35. Odgovor kr. banske uprave na našo vlogo smo dostavili društvom v posebni okrožnici štev. 2483/34-35.

Da bo mogla sekcija v bodoče take vloge tudi konkretno utemeljevati, naj ji pošiljajo društva tudi najmarkantnejše primere. Brez teh v bodoče ne bo pošiljala načelnih predstavk slične narave.

V teku zadnjih let se vedno pogostejše ponavljajo v dobro raznih društev in ustanov od prosvetnih oblasti dovoljene in priporočene

denarne zbirke med šolsko mladino.

Ravno tako se vrši na šolah tudi

prodaja raznih knjig,

ki so se dostavile ali v odkup krajevnim šol. odborom, ali pa učitelstvu v prodajo med šolsko mladino. Že več banovinskih skupščin je obravnavalo to vprašanje, poudarjajoč odločnost, ki jo povzročajo te ponavljajoče se denarne zbirke med ljudstvom, ki v današnjih težkih časih niti za svoje najnujnejše potrebe nima denarja. S posebno vlogo, v kateri je predložila tudi nevzdržnost za učitelje, je naprosila sekcija, naj kr. banska uprava prepove vse zbirke po šolah in ukine vsa priporočila za prodajo knjig ter tudi v bodoče odklanja vse prošnje za priporočila za prodajo knjig in pobiranje denarja med šolsko mladino. Vlogo iste vsebine smo oddali ministrstvu potom I. O.

Obrtno in trgovsko nadaljevalne šole.

V januarju je izšla uredba o organizaciji, učnem načrtu, strokovni izobrazbi učiteljev in uporabi učbenikov v strokovnih nadaljevalnih šolah. Začetkom meseca aprila je izdala banska uprava k tej uredbi izvršno odredbo. Obe je predložila sekcija v obravnavo odseku za obrtno in trgovsko nadaljevalne šole ter sprejete izpreminjevalne predloge predložila na vsa merodajna mesta. Banska uprava je na vlogo odgovorila, da se bodo obravnavali predlogi pozneje, ko se bodo v praksi pokazali v uredbi tudi eventualni drugi nedostatki.

Ker je neko dobo že kazalo, da učitelji, ki so prosili ministrstvo prosvete za dovoljenje za poučevanje na teh šolah, do izvršni odredbi določenega termina ne bodo mogli dobiti rešitev, je potom izvršnega odbora pa tudi osebno intervenirala, da so bili prosilci v posesti rešitev še ob pravem času.

Delo odseka za obrtno in trgovsko nadaljevalne šole kaže posebno poročilo zadaj.

Učni načrti.

Z delom na učnih načrtih za osnovne in višje narodne šole se je v preteklem letu nadaljevalo. Delo se je vršilo predvsem na projektu instrukcij k učnim načrtom, izdelale so se korekture učnega načrta za narodne šole in na projektu kompleksnega pouka po učnem načrtu za višje narodne šole. Ta načrt, čigar avtor je tov. Vranc, je izdal izvršni odbor tudi v posebni brošuri.

Obmejno šolstvo.

Odsek za obmejno šolstvo je sprejel na zadnji banovinski skupščini več sklepov, ki pa so vsi ostali nerealizirani, ker ni prišlo do skupne ankete kulturnih in gospodarskih ustanov, katera naj bi se v zmislu prejšnjih sklepov in započetege dela vršila v Mariboru. Do ustanovitve Narodnega sveta ni prišlo in vse kaže, da za to ni potrebnega razumevanja in tudi ni pričakovati, da bi se širša anketa vršila.

Pravilnik k zakonu o narodnih šolah.

Centralni odbor združenja si je prizadeval ob vsaki priliki prepričati merodajne kroge o nujnosti uveljavljanja pravilnika k zakonu o narodnih šolah. Zakon potrebuje bližnjih določb in izvršnih odredb, ker je sam v mnogih pogledih nejasen. Posledica tega je, da se izvajajo iste določbe v različnih krajih na različni način in to celo v isti banovini. Da bi bilo v primeru potrebe vse pripravljeno, je sekcija po svojem stanovskemu političnem odseku nanovo predelala ves stari osnutek pravilnika, ki ga bo kot svoj pred-

log predložila centralni organizaciji. Delo je bilo dolgotrajno in zelo naporno.

Ker streme naše težnje za tem, da se nekatera važna poglavja v zakonu o narodnih šolah docela izmenjajo ter da se vnesejo v zakon tudi nove določbe, obstoja namera, da se izda

novela k zakonu o narodnih šolah.

Reforma učiteljske izobrazbe.

O reformi učiteljske izobrazbe razpravljajo učiteljske organizacije vsega sveta. Ta tema je bila že večkrat na dnevnem redu Internacionalne zveze učiteljskih organizacij, pri kateri je včlanjeno tudi naše združenje. Internacionalna zveza si je osvojila zahtevo: Učitelj mora biti akademsko izobražen. Za časa svojih študij se mora poglobiti v znanstvene predmete in sodelovati z znanstveniki. Njegova izobrazba mora biti tako globoka, da se lahko popolnoma vživljuje v notranje bistvo svojega poklica in prispeva k poglobitvi in izpopolnitvi psiholoških, pedagoških in šolskih vprašanj.

Več o tem je razvidno v »Učit. tovarišu« štev. 18 z dne 6. decembra 1934.

Otvoritev V. letnika na učiteljskih šolah ni zadovoljila

zahteve po reformi učiteljske izobrazbe.

To vprašanje postaja vedno nujnejše. Ne le v učiteljskih krogih, tudi na uradnih mestih resno razmišljajo o tem, da bi se reformirala učiteljska izobrazba tako, da bi nudila učitelju poleg čim višje splošne in strokovne izobrazbe tudi pogoje za uspešno vršitev težkih nalog, ki stopajo predenj pri opravljanju izvenšolskega dela. Internatska ureditev učiteljskih šol, ki jih predvideva zakon, je za učiteljsko najneprimernejša oblika izobraževališča, ker internat ne more postaviti v življenje celega človeka. Najti bo treba drug način in drugo pot. O tem bo govorilo vse učiteljsko v državi na banovinskih skupščinah. Sinteza tega dela bo prišla v obravnavo na glavni skupščini, ki bo sprejela končno stališče učiteljskega vse države.

Naša sreska učiteljska društva so že lanske leto na zborovanjih obravnavala in tudi sprejela

poslovnik za stanovska razsodišča.

ki je zadobil s tem veljavnost za področje naše sekcije. Izvršni odbor je stavil ta poslovnik tudi na dnevni red zadnje seje Glavne odbora. Ta je, ne da bi razpravljala o poslovniku samem, odločil, naj se predloži banovinskim skupščinam ter naj dokončno o njem sklepa glavna skupščina.

Ravno tako je odstopil glavni odbor banovinskim skupščinam v razpravo

osnutek novih pravil JUU.

ki ga je izdelal izvršni odbor in pa

osnutek pravilnika za skupščine

ki še tudi ni bil v obravnavi niti na sekcij-skih niti na glavnih skupščinah.

Pravilnik za socialni fond Viteškega Kralja Aleksandra.

Sreska društva so prejela istočasno z obvestilom o ustanovitvi tega fonda poziv, naj predlože potom sekcije izvršnemu odboru svoje konkretne predloge za upravljanje fonda. O tem je razpravljala predsedniški zbor meseca januarja v Ljubljani in sprejel sklep, naj izvrši izvršni odbor osnutek in naj ga izroči sreskim društvom in sekcijam v obravnavo. Izvršni odbor je temu sklepu ugodil in pride pravilnik v obravnavo na skupščinah banovinskih sekcij in na glavni skupščini, o čemer smo društva s posebno okrožnico že obvestili.

Pravilnik za praktične učiteljske izpite,

ki je sedaj v veljavi, je pokazal tekom let tudi v praksi vse svoje senčne strani. Pravilnik posveča vso pozornost teoretičnim predmetom in zapostavlja praktično stran izpita, ki bi ji moral v prvi vrsti služiti. Zaradi te hibe je tudi na odločujočih mestih pridrlo naziranje, da je potreba postaviti te izpite na drugačno osnovno in pravilnik izpremeniti. Sekcija je izdelala zato na vabilo izvršnega odbora nov osnutek, ki se kljub temu, da je tehnično obdržal obliko starega pravilnika, bistveno loči od tega in je prenesel vse težišče na praktično stran izpita. Od teoretičnih so psihologija, pedagogika in metodika glavni predmeti, ostali so podrejenega pomena in se izpraznjujejo le v obsegu učnega načrta popolne narodne šole. Izvršni odbor je dal osnutek prevesti in natisniti kot tretji zvezek svoje Pedagoške biblioteke.

Izvenšolsko delo učiteljstva.

Učiteljstvo se je tudi v tekočem letu v nezmanjšanem obsegu in čisto v najtežjih okoliščinah udeleževalo pri izvenšolskem delu. Nove statistike sicer nimamo, po dobjenem zagotovilu pa ni znanih izprememb. Za osnovo jemljemo torej še vedno lahko lanske statistiko, po kateri odpadeta na vsakega učitelja v banovini povprečno nad dve funkciji pri gospodarskih, prosvetnih, socialnih itd. društvih in ustanovah. Ob zasedanju banškega sveta je bilo to delo laskavo ocenjeno in je bilo izrečeno učiteljstvu vse priznanje.

V interesu uspehov javnega dela, ki sloni zlasti po deželi pretežno na ramah učitelja, je, da uživa učiteljstvo vso oporo s strani javnosti in oblasti in vso zaslombo in zaščito, ako in kadar mu je potrebna. Sekcija je začela zbirati podatke o težkočah in ovirah

učiteljstva pri izvenšolskem delu, zato naj ji članstvo, ki radi teh ovir trpi, podrobno poroča potom društev.

Gospodarski dan JUU

Da bi se poživelo delo in zanimanje za učiteljske gospodarske ustanove, je sklenila banovinska skupščina leta 1933, da priredijo sreska društva letno pod geslom »Gospodarski dan« po eno zborovanje, ki bo posvečeno zgolj učiteljskim gospodarskim in socialnim ustanovam. Zaradi različnih ovir v upravnem letu 1933/34. ni bilo mogoče sklepa realizirati in je bila organizacija »Gospodarskega dneva« preložena na letošnje upravno leto. Referat je pripravil tov. Hren. Sekcija je referat po sklepu predsedniškega zbora v januarju 1935 razmnožila in ga dostavila vsem društvom. Ta so imenovala referenta za »Gospodarski dan« ali iz svoje srede, ali pa jim ga je na prošnjo oskrbel sekcija. Z nadaljevanjem započete akcije, ki ima namen dvigniti našo stanovsko gospodarsko moč, upamo doseči lepe uspehe.

Predvsem je bil namen »Gospodarskega dneva«, ki so ga imela skoraj vsa društva, dvigniti zanimanje učiteljstva za najjačjo stanovsko gospodarsko institucijo, za Učiteljsko tiskarno. Da bi se število zadržnikov pri tiskarni čim bolj dvignilo, in da bi podjetje ne bilo učiteljsko samo po imenu, je poslala sekcija med letom pet okrožnic na vsa društva s prošnjo, naj povabijo člane k pristopu. Zadnji okrožnici meseca junija je priložila vsakemu društvu za vsakega člana še posebno tiskano vabilo za pristop.

Uvedba obveznega bolniškega zavarovanja.

IV. banovinska skupščina je sklenila, naj pride predlog tov. Slokana o uvedbi obveznega bolniškega zavarovanja, ki ga je skupščina sicer pozdravila, v pretrés na zborovanjih sreskih društev, ki naj se o njem izjavijo in naj pošljejo svoj sklep sekciji. Sekcija je predlog razmnožila in s celotnim skupščinskim sklepom razposlala na društva. Doselej pa je odgovorilo le 12 društev, 10 se jih je izreklo protti uvedbi zavarovanja. Ker skoraj dve tretjini društev ni odgovorilo, je sodba članstva še neugotovljena. Sekcija bo zato ponovno predložila predlog banovinski skupščini, ki bo po izvršeni obravnavi pri sreskih društvih lahko zastopala mnenje članstva.

Stiki z narodnimi predstavniki.

Zaradi ureditve načelno važnih stanovskih in šolskih vprašanj je sekcija v pismenem kontaktu z vsemi ministri, senatorji in poslanci naše banovine. O posrednih vprašanjih in o svojem stališču glede njihove rešitve jih obvešča v vsakem primeru posebej. Vsem pošilja stanovske liste, iz katerih se overijo lahko o naših težnjah in željah.

Da bi preprečila zlasti nezdrave pojave v izvajanju prosvetne personalne politike, je vsem poslancem nove narodne skupščine predložila in utemeljila svoje stališče s prošnjo za upoštevanje in predlagala, naj bi se opredelil prosvetni referat na gotove poslanke, s katerimi bi bila stanovska organizacija v stiku v svrhu sporazumnega dela pri prosvetnih in šolskih vprašanjih.

Sodelovanje z drugimi organizacijami javnih nameščenecv.

Sekcija je z vsemi organizacijami javnih nameščenecv v najboljših odnosih in v prijateljskih stikih. Vsa skupna uradniška vprašanja rešuje sporazumno in vzajemno z njimi. V preteklem letu je organizirala več skupnih akcij, o katerih smo poročali v stanovskem glasilu in v okrožnicah.

Druge zadeve.

Na poročilo nekega sreskega društva, da se delajo absolutno višje narodne šole pri izbiri poklicev velike težave, ker zahtevajo trgovci in obrtniški mojstri ponekod pri sprejemu vajenca kot pogoj najmanj dva razreda dovršene meščanske ali srednje šole ter odklanjajo celo učence z dovršenimi tremi razredi višje narodne šole, je odposlala sekcija posebno vlogo na kr. bansko upravo. Obvestila jo je o tem s prošnjo, naj predloži Zbornici za trgovino, obrt in industrijo, da je ravnanje trgovcev in obrtniških mojstrov zmotno in da učenci višjih narodnih šol prav nič ne zaostajajo za učenci meščanskih šol. Zbornica naj bi apelirala na trgovce in obrtnike, naj učencem narodnih šol ne delajo ovir pri izbiri poklica in jih sprejemajo brez predsodkov.

Ker se je dogodilo, da so dobivale nekatere šole važne okrožnice banske uprave šele potem, ko je že pretekel rok za odgovor, je sekcija v pismeni vlogi na to opozorila, da bi se ovire odstranile in bi vsa šolska upraviteljstva odloke pravočasno prejemala.

Učiteljstvo kakor tudi vse ostalo državno uradništvo upravičeno želi in pričakuje, da se mu bo vrnila ugodnost brezplačnega zdravljenja v II. razredu javnih bolnic. Dosedanje delo, ki ga je vršila naša sekcija, izvršni odbor, kakor tudi ostale uradniške organizacije vsaka v svojem delokrogu, ni uspelo.

Nagrade iz delokroga fonda je smatrali po odločbi ljubljanske direkcije državnih železnic za reden mesečni dohodek in za to otroci železničarjev, ki to nagrado prejemajo, izgubijo pravico do voznih ugodnosti, ki veljajo sicer za člane žel. rodbin. To tolaženje je izdala direkcija na vlogo kr. banske uprave, odd. I., ki je na našo prošnjo uradno prošil za odločbo. Sekcija je stremela dobiti v tem pogledu jasnost radi konkretnih primerov, ki so ji bili predloženi in so se

nanašali na učiteljce, honorirane iz sredstev bednostnega fonda.

Za nostrifikacijo diplom privatnih učiteljskih šol je zahtevalo ministrstvo prosvete takso v višini 250 Din. Ker zakon o takсах nikjer ne omenja posebne takse za to nostrifikacijo, ni bila upravičenost zahteve sigurna. Sekcija je zato potom finančne direkcije naslovila na ministrstvo financ vlogo s prošnjo za načelno tolaženje. Rešitev ministrstva določa obveznost plačila te takse, sklicujoč se na tarifno postavko 311. taksnega zakona.

Našo predstavko, naj se krajevni šol. odbori oprostijo obveznega plačevanja naročnine za »Prosvetni glasnik«, je ministrstvo prosvete odklonilo z motivacijo, da vsebuje glasnik poleg objav in odločb začasne važnosti tudi objave trajne vrednosti in je zato potrebno, da ga ima vsaka šola.

Poleg teh je obravnavala še druge zadeve, zadevajoče večjo ali manjšo skupino članstva, ki jih pa tu radi prostora ni mogoče naštevati.

Naš stanovski tisk.

»Učiteljski tovariš«.

»Učiteljski tovariš« je stanovsko politično glasilo JUU sekcije za dravsko banovino. S tem je smer lista že odredena, ker ima nalogo podpirati delo in stremeljenje ljubljanske sekcije kot sestavnega dela Jugoslovenskega učiteljskega združenja.

Delo sekcije, kakor tudi sreskih društev, je bilo v letu razvidno iz poročil, a stremeljenja organizacije iz načelnih člankov. Borba za gmožna vprašanja našega stanu, predvsem želja po ukinutvi uredb o draginskih dokladah, je bila ena najvažnejših zadev, o katerih je list razpravljala. Posvečal je posebno pažnjo našim zahtevam po moralnih pravicah učiteljskemu stanu, stalnosti in uvedbi pravičnega disciplinskega postopka tudi za učiteljsvo. Načela so se tudi vprašanja večjega upoštevanja učiteljskega stanu in ločitve šolstva od politične uprave. Mnogo se je pisalo o stanovskem gospodarstvu kot temelju naše organizacije, o stanovski zavesti ter o vseh aktualnih prosvetnih vprašanjih.

Letos je prišlo do spremembe uredništva. Tov. Andrej Skulj, ki je urejeval »Učiteljskega tovariša« od meseca julija 1931, dalje, je bil letos imenovan za banskega šolskega nadzornika in kot tak je odložil uredništvo. Na njegovo mesto je upravni odbor sekcije imenoval tov. Vekoslava Mlekuža, ki je prevzel uredništvo z 20. številko 13. decembra 1934.

Med učiteljstvom je mnogo takih, ki dopisujejo v razne liste. Sklepati bi se dalo, da ima ravno »Učiteljski tovariš« zelo mnogo dopisnikov. Temu pa žal ni tako. Če bi bilo med članstvom zadostno zanimanje za dvig stanovskega tiska, tedaj bi moralo biti število sotrudnikov veliko večje od sedanjega. In pri velikem številu sotrudnikov je selekcija vedno lažja nego pri malem. V interesu učiteljskega stanu je, da je njegov stanovski tisk na višku, a za to moramo skrbeti sami s svojim sodelovanjem.

Prosveta.

Zaradi skrčenega proračuna je izšlo letos le pet števk »Prosvete«. Začela se izhajati šele meseca januarja 1935.

V smislu skupščinskega sklepa je služila »Prosveta« dvojnemu namenu: 1. Propagandi izvenšolskega učiteljskega dela po smernicah »Kluba prijateljev vaše kulture« in 2. Propagandi kmetsko in gospodarsko nadaljevalnega šolstva. Snov je bila porazdeljena tako, da je vsaka teh dveh zainteresiranih strani imela v »Prosveti« na razpolago polovico prostora za objavo svojih načelnih člankov. Prosveto je urejeval poseben uredniški odbor.

»Popotnik«.

Vprašanje »Popotnika« je stopilo v preteklem šolskem letu v kritičen štadij. Na lanske banovinske skupščine je bilo sklenjeno, da naj izhaja list v šolskem letu 1934/35. v običajnem obsegu, t. j. vsaka številka na dveh tiskovnih polah. Med šolskim letom pa je nastala nevarnost, da bo treba obseg lista radi uravnovešanja proračuna zmanjšati za pet tiskovnih pol. Sekcija je kot lastnica in izdajateljica »Popotnika« še pravočasno preprečila to nevarnost. Našla je način, da se celotni obseg tek. letnika našega pedagoškega glasila zmanjša samo za dve tiskovni poli. Tako je bilo možno, da je prvih šest števk izšlo redno vsak mesec na dveh tiskovnih polah, medtem ko so ostale štiri številke morale iziti vsak drugi mesec kot dvojne številke in sicer vsaka samo na treh tiskovnih polah. Vkljub tej okrnitvi je skušal »Popotnik« uvrstiti svojo pozicijo s tem, da si je prizadeval, vsaj kvalitativno ostati na dosedajni višini. V koliko se mu je to posrečilo, o tem naj sodijo njegovi čitatelji.

Zivimo v dobi obnove našega narodnega šolstva. Priznati moramo, da je naravnost usodno, da je v tako pomembni dobi obilica gradiva, ki jo povzroča sedanjí pedagoški reformni pokret, žal v obratnem razmerju do obsega našega lista, ki naj bi v prihodnje izhajal »v desetih številkah po eni in pol tiskovni poli, tako da izideta vedno po dve številki skupaj.« (»Učiteljski tovariš«, št. 44., od 13. jun. t. l.) Tako bomo seveda še bolj zaostali za »Napredkom« in »Učiteljem«, ki izhajata v srbohrvaščini redno na treh, ozir. na petih tiskovnih polah, da ne govorimo o zajetnih slovanskih pedagoških revijah, ki jih prejemamo v zameno za »Popotnika« iz inozemstva. Kaj neki bomo odslej mogli v tem skromnem obsegu nuditi in kako se bomo zlasti nasproti inozemstvu reprezentirali mi?

Da se naš pedagoški časopis čim bolj dvigne na sodobno višino in da se zagotovi njegova eksistenca vsaj v dosedanjem obsegu, je potrebno, da se v učiteljstvu vzbudi za-

nimanje za pedagoško literaturo in specialno za naš list, za katerega bi moralo učiteljstvo imeti še posebne simpatije. Simpatizirati za kak list pa znači, popularizirati ga ter mu dati možnost, da še dalje razvija svoje dobre strani in da se izpopolni do skrajnih mogočih mej.

Razumljivo je, da je mnogim tovarišem bliže časopis, ki zastopa njih stanovske koristi in se zavzema za njih materialni položaj, vendar smo prepričani, da se pretežna večina našega učiteljstva prav tako živo zanima za pereča vprašanja iz sodobne pedagogike, ki se obravnavajo v našem strokovnem listu.

Klic po obnovi domačega šolstva in naše narodne vzgoje postaja vedno glasnejši. Zato je našemu učiteljstvu prav sedaj najbolj treba duhovnega voditelja ali vsaj prijateljskega svetovalca, kar bo »Popotnik« mogel biti le tedaj, ako ostane po obsegu neokrnjen, tako da se lahko še poglobi in izpopolni njegova vsebina.

Letošnja skupščina in vsa učiteljska društva naj bi tudi s teh vidikov presojala vprašanje »Popotnika« ter ga resno vzela v pretrés.

Stanovsko politični odsek.

obstoječ iz 13 članov iz Ljubljane in bližnje okolice, se je na prvi seji konstituiral tako: predsednik tov. Lampret Fortunat, podpredsednik tov. Hreščak Alojzij, tajnik tov. Gregorič Vinko. Odsek je imel v poslovnem letu 27 sej.

Odsek je kakor doslej sodeloval pri reševanju stanovskega pravnih in šolsko upravnih vprašanj. Doše vloge pravnega značaja posameznih članov odnosno društev je reševal sproti, dajal navodila in pojasnila ter skrbel za priobčitev važnih odločb in razsodb v stanovskem glasilu ter priobčeval v njem odgovore na vprašanja občega značaja. Razpravljal je o zbiranju gradiva za izpremembo zakona o narodnih šolah in razpravljal o čuvanju pravic učiteljev in šolskih upraviteljev.

Najvažnejše delo odseka je bila obravnavo osnutka pravilnika k zakonu o narodnih šolah. V 25 sejah je odsek temeljito predelal načrt pravilnika, stavil vanj nova določila. Sestavil je k splošnemu pravilniku še posebne pravilnike o zidanju šol, o šol. vrstovih ter o stanarini in kurivu učiteljskega.

Mladinska matica.

Bilanca letošnjega leta je za Mladinsko matico aktivna, tako v materialnem kot v moralnem pogledu. Lahko bi bil materialni dobiček še večji, če bi hranili pri ilustracijah in klisejih. Odbor pa je stal na stališču, naj se nudi mladini čim več. Tako so izšle prvič letos vse knjige najmanj z naslovnimi risbami, vse knjige so izredno bogato ilustrirane, prav tako »Naš rod«. Izdala pa je M. M. v tekočem poslovnem letu »Naš rod«, Bambič-Ribičičevo slikanico v 4barvnem tisku »Kralj Honolulu«, Bevkovo povest »Pastirci«, »Kresnice VIII.« in dr. Andrejkovega vodiča »Po lepi Sloveniji«.

Prve številke letošnjega letnika »Našega roda« so izhajale v nakladi 21.850 izv., proti koncu leta je število naročnikov kot vsako leto sicer padlo, nikdar pa ne pod 20.000.

Tudi knjige so izšle v prav lepi nakladi, in sicer slikanica v 21.500 izv., ostale publikacije pa v 21.100 izv. Če primerjamo število letošnjih naročnikov s prejšnjimi leti, vidimo, da se je prvič po dobi krize zopet dvignilo, in sicer za skoro tisoč, kar kaže izredno vitalnost te naše mladinske založbe.

Vsebinsko se je »Naš rod« po željah lanske skupščine v toliko izpremenil, da je prinašal več poučnega gradiva. V kolikor je bila s tem kvantitativno prizadeta beletrija v listu, nam je urednik pa kvalitativno toliko več nudil. Tako najdemo med letošnjimi sotrudniki Župančiča, Gradnika, Preglja, Golarja in druge mojstre slovenske besede.

Da bi poživela mladinsko produkcijo, je razpisala M. M. tudi za letošnje več književnih nagrad. Razpisa se je udeležilo 14 konkurentov, izven tekmovanja pa je prejelo tajništvo še 4 rokopise. Prejeti rokopisi so jasna priča, da se naša mladinska produkcija stalnoboljša.

Kritike letošnjih publikacij še niso izšle. V kolikor nam je znano, so bile sprejete knjige povsod z velikim veseljem. Iz ocen, ki so izšle v letošnjem letu o lanskih publikacijah, se jasno vidi, da vzbujajo naše izdaje iz leta v leto večjo pozornost. Pred leti so jih listi komaj omenili, zdaj pišejo o njih že dolge kolone. Poleg naših dnevnih časopisov so prinesli daljše ugodne ocene tudi »Ljubljanski zvon«, »Književnost«, »Novosti«, »Politika«, »Srpski književni glasnik«, ameriška »Prosveta« in češki »Narodni listi«.

Refren teh ocen je, da so knjige M. M. dokazale, da smo Slovenci zmogni dobre mladinske literature. Istočasno s ocenami so začeli izhajati v listih, revijah in knjigah tudi ponatiski in prevodi iz »Našega roda« in rednih publikacij. Posamezni prevodi so izšli v »Jugoslovenčetu«, v »Novostih«, v »Istri«, v »Politiki«, v »Prosveti«, v knjigi »Braća sa Drave« in drugje.

Po ugodnih ocenah v raznih revijah in po razstavi knjig, ki se jih je udeležila M. M. tako v Pragi kot v Zenevi, so se začeli zanimati za naše publikacije tudi nekateri inozemski pedagogi, mladinski pisatelji in kritiki. Celó iz Leningrada se je oglašil ruski književnik, ki je naročil »Naš rod« in nekatere naše publikacije.

Z dosedanjimi uspehi pa se ne bomo smeli zadovoljiti. Kakor hitro kriza nekoliko popusti, bo treba misliti na ponovno izdajanje izrednih publikacij. Zaloga nerazprodanih knjig rednih in izrednih izdaj sicer pred-

stavlja z odštetim 50 % popustom še vedno 54.000 Din vrednosti, je pa nad 15 knjig popolnoma razprodanih in tudi ostale gredo naglo v denar. Do zdaj je imela M. M. od vseh izrednih publikacij samo dobiček.

Literarni odsek je imel mnogo truda z ocenjevanjem rokopisov, ves odbor pa z iskanjem načina, kako vzdržati in celo povečati število naročnikov.

M. M. je razdala za par tisoč dinarjev nagrad različnim uganom, podprla nekatere revne šolske knjižnice ob meji z darovi v knjigah in poskrbela podpora pri banski upravi za nadarjenega mladega slikarja Tomaža Kvasa iz Ihana, ki so ga odkrile lanske »Kresnice« in ga je tudi sama podprla s 1200 dinarji.

V splošnem lahko rečemo, da je uspeh po osmem letu zadovoljiv, saj je izdala M. M. v tem kratkem času 6 letnikov »Našega roda«, 31 knjigo rednih in 4 (z enim ponatiskom) izrednih publikacij v skupni nakladi 800.000 izvodov. Kakšen vpliv ima M. M. na vzgojo naše mladine in razvoj slovenske mladinske književnosti, iz tega ni težko sklepati. To ogromno delo pa je bilo mogoče izvršiti le s požrtvovalnostjo vsega našega učiteljstva.

Učiteljski pevski zbor.

Upravni odbor s tov. Ivanom Dimnikom na čelu je prejel mandat za vodstvo pevskega zbora na lanski banovinski skupščini. Radi preobremenitve z delom je mesto tov. Dimnika vodil predsedniške posle tov. Drago Supančiča.

Vse delo upravnega odbora je bilo koncentrirano na turnejo po Bolgariji, ki so jo omogočili člani zbora, da so zbrali turnejski fond, v katerega so vplačali po 500 Din. Turneja je uspela v artističnem oziru odlično, za kar gre zasluga discipliniranosti članstva ter dirigentu tov. Milanu Pertotu. Ravno tako je uspela turneja v materialnem oziru. Organizatorno vodstvo turneje je bilo v večini rokah tov. Draga Supančiča in prof. E. Adamiča.

Brezdovno pa je turneja mnogo doprinesla k poglobitvi stikov med obema državama in učiteljstvom obeh držav.

Med tečajji je pevski zbor nastopil v Radio dvakrat.

Tik pred odhodom na turnejo je premislila odlična članica UPZ Vilma Nepužlanova, učiteljica v Srednji vasi pri Bohinju.

UPZ obhaja v prihodnji jeseni desetletnico obstoja. Kako se bo praznilo jubilejno leto, bosta odločala upravni in artistični odbor.

Pevski zbor je priredil v minulih poletnih za učiteljstvo štiridnevni tečaj za pevovodje.

Artistični odbor je sestavil na podlagi osnutka tov. Tavžija pesmarico za osnovne šole, ki je pripravljena za tisk.

Pevski zbor je imel v tekočem letu šest tečajev. Za te tečaje se je uporabilo 18 dni, med temi štiri šolske dneve. Tečaji so bili dobro obiskani.

V pevskem zboru je vpisanih: 45 pevk in 40 pevcev. Upravni odbor je reševal tekoče posle v 12 sejah, artistični pa v dveh sejah.

Zborova skupščina je izvolila za prihodnje leto upravni odbor, ki se je na prvi seji konstituiral tako-le: predsednik prof. Emil Adamič; I. podpredsednica tov. Štefi Šubertova; II. podpredsednik tov. Drago Supančič, tajnik in arhivar Cerut Silvester, gospodarica tov. Josipina Miheličeva; v odboru so še sledeči tov. (ice): Kobenter Anton, Taučar Ljudevit, Korenčan Lovro, Petrovič Mara, Grum Andreja, Vidmar Miro in Primožič Ivan; namestnika: Andolšek Ludovik in Toni Justa; nadzorni odbor: Velnar Amalija, Gruden France in Klemenc Franjo. Artistični odbor sestoji iz sledečih članov: Primožič Janez, Kobenter Anton, Schubert Štefi, Adamič Arnošt, Cerut Silvester in Rupnik Vinko.

UPZ se zahvaljuje vsemu članstvu naše sekcije za podporo, ki mu jo je dajalo z rednim vplačevanjem mesečnega prispevka. Brez te podpore bi bilo delovanje pevskega zbora onemogočeno. Prosimo, da učiteljstvo polaga tudi v nadalje pazljivo zboru ter ga podpira v njegovem delu moralno in materialno kot doslej.

Klub prijateljev vaše kulture.

Letošnje leto je poteklo za klub malo plodonosno. Na splošno je bilo leto polno težkih dogodkov, ki so v marsičem ovirali redno in mirno delo zbiranja, načelnega izpolnjevanja, ter onemogočili skoraj sleherni akcijo. Naše združeno je komaj zmagovalo tekoče posle, zastaviti je moralo za dnevna prečeta vprašanja vse svoje sile; učiteljstvo samo pa je poleg bojev za pravice in gnotne zahteve v okviru svoje organizacije moralo izrabljati svoje sile na vseh mogočih področjih ljudske prosvete. Žal, da pri tem delu nista bila odločujoča njegova uvidevnost in presojanje, marveč povečini volja in želja zunanjih činiteljev.

Razumljivo, da to ni ugodno vplivalo na programatično zbiranje in delo v smislu načel Kluba prijateljev vaše kulture. Ker je v preteklem poslovnem letu izostala klubu vsa kršna oblastvena podpora, se je vse njegovo delo skrbilo na publicistično propagando in načelno tolmačenje v »Prosveti«, ki pa je mogla, prepuščena izključno proračunskim možnostim naše organizacije, iziti samo v petih številkah po 16 strani. Ker pa služi »Prosveta« po sklepu lanske skupščine tudi propagandnim svrham kmetijskega in gospodarskega nadaljevalnega šolstva, je ostala Klubu prijateljev vaše kulture na razpolago le polovica tega obsega. Teh 40 strani je izbral klubov odbor po svoji najboljši uvidevnosti, da je podal nekaj načelnih razprav o prečih vprašanjih vaše kulture.

Klub šteje danes sto članov iz vseh okrajev dravske banovine; pomembnost kluba leži pa izven števila, v njegovem strnjem programu, idejni enotnosti in zlasti v realistič-

nem gledanju na sodobna vprašanja našega podelja. Zato bo igral v življenju učiteljske organizacije ter v razvojnih možnostih učiteljskega izvenšolskega dela sploh še važno vlogo.

Odsek za šolski radio.

Z Vidovdanskim proslavo je zaključil šolski radio, ki je ustanova sekcije JUJ, četrto leto svojega obstoja. Da se to našo mlado, a važno ustanovo postavi na trdno podlago, se je pred pričetkom šolskega leta vršila pri prosvetnem oddelku kr. banske uprave konferenca, kjer so bili sprejeti važni sklepi, ki tvorijo bazo pravilnika šolskega radia. Po določilih tega pravilnika so bile v tem šolskem letu zastopane v šolskem radiu poleg našega združenja naslednje ustanove: prosvetni oddelek kr. banske uprave, srednje šole, meščanske šole, higienski zavod, kmetijski oddelek kr. banske uprave, radijska oddajna postaja in tehnični radijski strokovnjak. Za predsednika je bil izvoljen tov. Mlekuž Vekoslav, za tajnico tovarišica Engelmannova, za člana pa: tovarišica Završanova in tovariš Skulj Andrej in Kumelj Metod. Ostale ustanove so imele po enega zastopnika.

Tekom šolskega leta so bile v šolskem radiu 64 oddaje. Šolske ure so bile dvakrat tedensko in sicer v torek in petek ob 11. uri. Ob naših državnih in narodnih praznikih so bile slavnostne oddaje, ki so jih izvršile osnovne, meščanske in srednje šole. Spominu blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja so bile posvečene štiri oddaje. Ker je mladina v šolskem letu 1933/34, želela več petja in glasbe, je odbor takoj pri prvih sejah sprejel v svoj program več takih oddaj, ki pa so morale izostati radi globoke žalosti od 9. oktobra do 9. aprila. Vendar pa so bile kljub temu oddaje tekom leta kaj pestre, ker smo imeli 8 šolskih nastopov, 3 lutkovne igre, 1 pravilčno zvočno igro, 1 zvočno sliko, 1 slušno igro, 1 recitacijo v dialogu, 1 dialog, 1 koncert s ploščami, 6 predavanj o naši jugoslovanski glasbi, ki so jih pojasnjevale pevске točke s ploščami in 3 pravilne ure. Ostale oddaje pa so bila predavanja jezikoslovnega, zgodovinskega, zemljepisnega in prirodopisnega značaja.

Največ pažnje se je posvečalo tudi v tekočem letu programu oddaj, zakaj glavno vprašanje je bilo vedno: Kaj bo mladina poslušala? Zato je odbor razposlal v februarju šolam, ki imajo radio aparate dopisnice z vprašanji:

1. Koliko otrok posluša šolske oddaje.
2. Zelje glede oddaj.
3. Lastnik radio aparata.

Po vsaki šolski radio uri je bila napoved novic, ki so bile nacionalnega, vzgojnega, gospodarskega, higienskega in poučnega značaja. Šolski radio je imel v »Učiteljskem tovarišu« in »Našem Valu« stalno rubriko, kjer je bil objavljen program oddaj za bodoči teden z navedbo točk ali kratke vsebine k predavanjem.

Vzdrževal se je ta naš odsek s podporo radio postaje Ljubljana in s podporo kraljevske banske uprave.

Odsek za brezposelne učiteljske abituriente.

Bilanca drugega leta odsekov obstoja je pokazala velik uspeh. Namen odseka je bil predvsem ta, da zastavi vse svoje sile, da se izvede čim več postavljenih. Intervencije, iznešene na njegovo pobudo, informacije, ki so se pošiljale na merodajna mesta in stiki z vsemi onim, ki bi lahko pripomogli k rešitvi tega perečega stanovskega kulturnega stanja, niso ostali brez uspeha. Iz kartoteke, ki jo vodi odsek že od svojega obstoja o vseh absolventih od 1931. leta, je razvidno, da je bilo od marca lanskega leta izvedenih nad 500 postavljenj. Na številka že sama po sebi najmarkantnejše dokazuje, da je stanovska organizacija s podporo odseka izvršila svojo nalogo kar najbolje.

Z zadnjimi postavljenji pa so bila zasedena skoro vsa prosta mesta na naših osnovnih šolah. Nastane veliko vprašanje, kaj bo z onimi, ki še vedno čakajo. Njihovo številčno stanje kaže tale rezultat: Iz kartoteke je razvidno, da od absolventov iz prejšnjih let še ni dobilo nameščenja 379. Če prištevamo k temu številu še okroglo 200 letošnjih absolventov drž. in priv. učiteljskih v Ljubljani in Mariboru, dobimo zaokroženo število 600. Tu stoji odsek pred težavnim problemom. Preko pomanjkanja praznih učiteljskih mest se ne da. Ostane ena rešitev in upanje, da se upokojijo vsi oni, ki so že dovršili svojo službeno dobo in da se otvorijo novi oddelki, da pouk in uspeh ne bo trpel radi preobremenjenosti razredov in učiteljstva.

S podatki o socialnem položaju brezposelnih učiteljev je ustvaril odsek možnost, da so bili dovoljno informirani o dejanskem položaju tudi merodajni faktorji pri banovini. Nad 100 abiturientov je bilo letos stalno zaposlenih s podporo iz bednostnega sklada.

Pripomniti je treba, da je bilo vodstvo odseka, ki sestoji iz brezposelnih abiturientov, po lanskem nastavitvah močno skrbno. Zato so morali preostali njegovi člani doprinesiti tem več žrtve, da so opravljali delo. Želeti bi bilo, da v bodoče pomagajo odseku vsi tovariši in sicer s tem, da povsod in na vseh mestih kjerkoli se razpravlja o dejanskih razvojnih potrebah učiteljskega stanu in zboljšanja njegovega položaja, poudarjajo nujno potrebo po takojšnji izvedbi upokojitev onih, ki so že dopolnili službeno leto in po ustanavljanju novih šol in otvarjanju oddelkov. Le tako bo mogoče dobiti čim prej kruha za teh 600 mladih dela željnih tovarišev.

Gospodarski svet sekcije.

Letos se je sestal na sejo le enkrat. Razmotrival je o nakupu stavbe za Učiteljski dom v Ljubljani in o organizaciji stanovskega gospodarskega dneva po sreskih društvi.

Na seji so podali informativna poročila tudi zastopniki vseh stanovskih gospodarskih ustanov.

Odsek za obrtne in trgovske nadaljevalne šole.

Odsek je imel sedem sej v katerih je razpravljal:

1. O realizaciji predlogov ban. skupščine.
2. O tolmačenju § 74. uradniškega zakona.
3. O stališču in predlogih k uredbi o organizaciji, učenem načrtu, strokovni izobrazbi učiteljev in uporabi učbenikov v strokovnih nadaljevalnih šolah.

Izdelal je potrebne vloge in spomenice za gornje zadeve ter tolmačil nujnost, da ostanejo strokovno nadaljevalne šole tudi nadalje v rokah osnovnošolskega učiteljstva. Obširneje je o tem obvestila sekcija sreska društva s posebno okrožnico. Odsek vodi statistiko o obrtno in trg. nadaljevalnih šolah v dravski banovini.

Ekskurzijski odsek.

ki ima namen organizirati razne pedagoške in izletniške ekskurzije, je v letošnjem poslovnem letu organiziral veliko poklonitev manom blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Poklonitve se je udeležilo nad 400 učiteljev in učiteljic iz dravske banovine. Na grob blagopokojnega kralja je učiteljstvo poklonilo podpisane 180.000 učencev narodnih šol dravske banovine na pergamentnih polah, vezanih v pet knjig in vloženi v miniaturno kranjsko skrinjo. Nadalje je odsek razpravljaval o sistematičnih pedagoških ekskurzijah po Jugoslaviji in po inozemstvu. S tem delom bo nadaljeval v prihodnjem poslovnem letu. Predlagal je izvršnemu odboru, da izposluje ob priliki glavne skupščine v Sarajevu, 75% popust na železnici tudi na progi Sarajevo, Mostar, Dubrovnik, Split. Če bo prošnja ugodno rešena, bi organiziral skupno potovanje udeležencev glavne skupščine iz dravske banovine na zgoraj označeni progi.

Naša centralna organizacija.

Razmere v naši centralni organizaciji so končno po dolgotrajnih borbah krenile v zdravo smer konstruktivnega dela. Rezultat zadnje glavne skupščine je zadovoljil vse. Nasprotstva so prenehala. Izvršni odbor ima v sekcijah potrebno oporo. To sta dokazali obe seji glavnega odbora po glavni skupščini. Neznatna opozicija pod vodstvom bivšega predsednika Damjana Rašiča dosežene sloge ne more zlomiti. Glasilo te opozicije »Jugoslovanska učiteljska misao« je po treh številkah prenehala izhajati, ker ni imela pogojev za obstoj. Ravno tako ne bo uspela ona javno nikjer registrirana skupina beograjskih učiteljev, ki z uspehom spontane in suverene volje zadnje glavne skupščine ni zadovoljna. Ta bi hotela zrušiti današnjo centralno upravo, ker se ista ne sestoji samo iz beograjskih kolegov. Zlasti se bori zato proti predsedstvu.

Na zadnji seji pa je glavni odbor glasno in jasno poudaril, da si lastijo člani zunanjih

sekcij isto pravico do vseh mest v organizaciji, kakor si lastijo to pravico beograjski tovariši.

Tretja opozicija je idejna in načelna. Bori se za izpremembo pravil, ki naj bi uveljavila znane zahteve po tajnem glasovanju in proporciju. Tudi ta ni številna in ker se bori za načela, bo mogoče s preudarnim postopanjem najti način za uzadovoljitev in pritegnitev k delu.

Mir in sloga v organizaciji kažeta že danes svoje uspehe. V centrali se je delo organiziralo in se vrši dosledno po izdelanem programu. Delo je razvidno iz poročil o sejah glavnega odbora, ki jih je objavilo tudi naše stanovsko glasilo.

Premestitev podpredsednika tov. Todora Dimitrijevića in tov. Jette Krljevića, člana izvršnega odbora, je naletela na globok odmev pri učiteljstvu vse države. Vsa organizacija je postavljena s tema dvema premeštvima v težek položaj. Učiteljstvo in njegova organizacija sta še vedno trdno uverjena, da se bo našla pot, da se tudi ta zadeva uredi in bo prišla centralna uprava zopet v one razmere, ki so potrebne za plodno delo, ki ni le v korist stanu, marveč istočasno tudi narodni prosveti in s tem neposredno državi.

Obema vodilnima funkcionarjema združenja, podpredsedniku tov. Dimitrijeviću in čl. I. O. tov. Krljeviću, je poslal predsedniški zbor s svojega zborovanja v Ljubljani, dne 9. junija 1935., brzojavno izraze zaupanja za nesebično in iskreno delo v blagor združenja in učiteljstva, ter ju pozval, da še nadalje vztrajata na svojih mestih. Isto je storil Glavni odbor na seji dne 16. junija in je sprejel tudi poseben komunike, v katerem izraža svoje zaupanje vsemu izvršnemu odboru, odobrava njegovo delo in izjavlja svojo solidarnost in popolno soodgovornost. Komunike je bil priobčen tudi v 45. štev. »Učit. tovariša« z dne 20. junija 1935.

Zaključek.

Ze uvodoma sem omenil, da so bile razmere, v katerih se je vršilo delo v preteklem letu, izredno težke. Tragična kraljeva smrt je vplivala na vse državno življenje in samobesni umevno tudi na delo organizacije. Sreska društva so mogla imeti občne zbere po večini šele v decembru. Do tega meseca se tudi pri sekciji in pri centralni organizaciji ni moglo nadaljevati z reševanjem načelnih stanovskih vprašanj. Pozneje so ovirali delo notranji politični dogodki v državi. Ze započete akcije so se porušile in treba je bilo začeti znova in to ne enkrat. Obstojali niso torej niti pogoji za kontinuiteto dela. Zato se ne smemo čuditi, da uspehi niso taki, kot bi si jih želeli in da so izostali zlasti v najvažnejših vprašanjih. Vsekakor pa je sekcija tudi v preteklem letu pokazala polno aktivnost in v tem pogledu ni v ničemer zaostajala za prejšnjimi leti. Poročilo sicer ne more predložiti vsega podrobnega dela in truda, vendar prikazuje v dovoljni meri napore in trdno voljo do uspeha. In s tega vidika je treba presojati in soditi delo sekcije.

Proračun za leto 1935./36.

1. »Učiteljski tovariš«		6. Potnine.	
	Stroški		Kritja
a) 45 štev. po 4 str. v 3700 izv.	128.200.—	4 seje uprav. in nadz. odbora	10.000.—
b) uredništvo	8.400.—	1 banov. skupščina	7.000.—
c) sotrudništvo	7.000.—	1 glavna skupščina	10.000.—
d) poštnina in eksped.	8.400.—	potnine sekcije	2.000.—
e) davek	3.000.—		29.000.—
3100 članov à Din 50.—	155.000.—	3500 članov à Din 20.—	70.000.—
125 naročnikov à Din 60.—	7.500.—		
	155.000.—	7. Učiteljski naraščaj:	17.500.—
2. Prosveta (priloga »Učit. tovariša«)		3500 članov à Din 5.—	17.500.—
Tisk 5 štev. à 1 tisk. pola v 3700 izv.	15.000.—	8. Pravna zaščita članstva:	17.500.—
		3500 članov à Din 5.—	17.500.—
3. Popotnik		9. Pevski zbor:	35.000.—
a) tisk 10 štev. à 1½ tisk. pole v 4200 izv. (v 5 izdajah)	61.620.—	3500 članov à Din 10.—	35.000.—
b) uredništvo	6.500.—	10. Članarina Beograd:	
c) sotrudništvo	10.000.—	3500 članov à Din 10.—	35.000.—
d) klišiji	2.000.—		
e) poštnina in eksped.	1.500.—	Ako primerjamo stroške in kritja pod točko 1 do 6 vidimo:	
3100 članov à Din 30.—	93.000.—	ad 1.	155.000.—
820 članov à Din 50.—	41.000.—	ad 2.	15.000.—
	81.620.—	ad 3.	81.620.—
	134.000.—	ad 4.	33.600.—
		ad 5.	68.500.—
		ad 6.	29.000.—
4. Vodstvo organizacije.			382.720.—
Reprezentanca in predsedstvo	8.400.—	nastane razlika, ki je nepokrita	16.220.—
tajništvo (2)	16.800.—		382.720.—
knjižgovodstvo in blagajništvo	8.400.—		
	33.600.—	PRORAČUN	
5. Uprava.		MLADINSKE MATICE ZA L. 1935./36.	
a) Pisarniško osebje	25.200.—	Prejemki: Izdatki:	
b) pisarniške potreb.	9.000.—	Naročnina 15.000 nar. à Din 22.50	337.500.—
c) kurjava in razsvetlj.	3.000.—	inventar	1.000.—
d) boln. blag. in pokoj. zavod	3.500.—	pisarna	10.000.—
e) davki	3.000.—	uprava	22.800.—
f) manij., provizija in telefon	1.500.—	honorarji	45.000.—
g) znamke, dopisnice, koleki	8.500.—	potnine	500.—
h) splošna poštnina	2.000.—	ekspedicija	13.500.—
i) najemnina in postr.	4.000.—	klišiji	13.600.—
j) razni stroški	8.800.—	nagrade književnikom	8.000.—
	68.500.—	nagrade ugankarjem	1.000.—
		davki in pristojbine	3.000.—
		tisk »Našega roda«	112.000.—
		tisk knjig Mlad. matice	107.100.—
			337.500.—

preiskave, do razprave in do branilcev, kakor določa to uradniški zakon za ostale stroke drž. uradnikov. V nobenem primeru naj se ne izvrši ukrep ali izreče kazen, preden učitelj ni bil zaslišan. Disciplinska sredstva naj se uporabljajo postopoma in naj šele izrpanim kaznim za nerednost slede druge težje disciplinske kazni. Razsodba in odločba o kazni naj se z razlogi vred priobči učitelju pismeno. Tudi učitelstvu naj se prizna pravica do priziva proti razsodbi in do obnovitve postopka. Poleg disciplinskega sodišča pri ministrstvu naj se obnovi tudi banovinska disciplinska sodišča. Sprejmemo naj se obtožbe samo s podpisani prvotnih iniciatorjev. Anonimne ovadbe naj oblastva odklanjajo. V vseh primerih, kjer se izkažejo obdolžitve za neosnovane in zlonamerne, naj pokrene oblast sama proti ovaditeljem potrebne mere, da prejmejo zaslužen kazni. Učitelstvo upravičeno pričakuje, da najde za svoje delo vsestransko zaslobo in zaščito ne le kot stan, marveč tudi kot poedinec. Zaslobo in zaščita morata iti do skrajnih konsekvenc in to v vsakem poedinem primeru. To je posebno potrebno zato, ker izvršuje učitelstvo svoje delo kot državni organ in smatra, da se s premalo osebnostno zaščito učitelstva v vsakem primeru ruši tudi avtoriteta njegovega službenega položaja in s tem tudi avtoriteta državne uprave.

Na to načelno stališče je opozarjala sekcija ob vsaki priliki, zlasti pa v vsakem konkretnem zaščitnem primeru. Opozarjala je nanj v pismenih predstavkah in ustno, kadar koli se je nudila prilika. Slednjič je naše dolgoletno delo za uveljavljanje novih disciplinskih predpisov za učitelstvo končno le našlo razumevanje na odločujočih mestih. Po informacijah izvršnega odbora je ministrstvo prosvete hotelo rešiti to vprašanje že z novim finančnim zakonom meseca aprila. Ker pa do tega zakona iz poznanih razlogov ni prišlo, se je situacija izpremenila v toliko, da se namerava izvesti to z novelo k zakonu o narodnih šolah, ki ga ima namen ministrstvo izdati.

V zvezi z izpremembo disciplinskih predpisov bodi omenjeno, da so nekatera društva pri delu sekciji premalo podpirala. Ne smelo bi se vršiti nobeno društveno zborovanje, ne da bi obravnavalo to važno zahtevo vsega stanu, ki bi morala priti do izraza v vsaki resoluciji vsakega društva.

Moderen disciplinski postopek ustvarja občutek sigurnosti, ter znači za nas neke vrste stalnost na službenem mestu.

ki je in ostane naš končni cilj. Danes so v tem pogledu žal vsi uradniški stanovi v težkem položaju in delijo z nami prav isto usodo. Zlasti pa je stalnost velikega pomena za učitelstvo. Učiteljevo delo more roditi uspehe le tedaj, ako je zasnovano za daljši čas. Vrnitev stalnosti zato ni le v interesu učiteljskega stanu, marveč je v še večjem interesu razvoja naše narodne šole. Naša zahteva po stalnosti ne le v službi, ki smo jo izgubili v decembru 1932 s tem, da je narodna skupščina sprejela predlog o avtentičnem tolmačenju § 110. ur. zakona, kateri govori o prenehanju službe, marveč po stalnosti na mestu, ni utemeljena zgolj s stanovskega, marveč istočasno tudi s čisto šolskega in narodno prosvetnega stališča, ker je stalnost na mestu najlemenarnejši predpogoj za napredek šole in za uspešno delo učitelja med narodom.

Enkratni letni razpis prostih učiteljskih mest, kakor ga določa § 93. zakona o narodnih šolah je pokazal v praksi vse svoje senčne strani. Najtežje občuti učitelstvo zlasti to, da se vsa boljša med letom izpraznjena mesta oddajajo takoj in se razpisujejo po pretežni večini le slabša mesta. Tako je poteklo ravno 11 let, odkar je bilo razpisano zadnje mesto v Ljubljani. Oddaja boljših mest se vrši brez vsake konkurence, kjer naj bi odločala v prvi vrsti kvalifikacija in socialne razmere prosilca, marveč se oddajajo po čisto drugih in osebnih vidikih. Zato se dogaja, da učitelji z najboljšo kvalifikacijo in številnimi družinami ne morejo nikamor in vlagajo leto za leto brez vsakega uspeha prošnje za premeštev v kraj, kjer bi jim bilo mogoče izolirati svoje otroke. Umevno je, da vzbuja tak način oddaje mest pri učitelstvu zagrenjen odpor in je upravičena njegova zahteva, naj se razpisujejo vsa mesta. Na težke posledice te prakse, radi katere trpe zlasti učitelji družinski očetje in matere in vsi starejši učitelji sploh, je sekcija opetovano ustno in pismeno opozarjala merodajne činitele in ob vsaki priliki prikazovala nujnost, da se mesta med šolskim letom ne oddajajo, marveč čakajo na razpis.

Enkratni letni razpis pa ima še druge hibe. Po določbah zakona bi moral biti razpored gotov do 15. avgusta vsakega leta, premeščeni učitelji pa bi morali biti na svojih mestih do 25. avgusta. Izkušnja pa je pokazala, da tega ni mogoče izvesti in da učitelj v začetku leta ne ve, ali bo ostal na starem mestu, ali bo postavljen na mesto, za katero je zaprosil. Tako je na jesen na nekaterih šolah preveč učitelstva, dočim ga na drugih primanjkuje.

Zato bi bilo v samem interesu uspeha na narodni šoli izvesti

razpis in oddaja službenih mest

tako, da se vsa izpraznjena mesta takoj razpisujejo.

Razpisi naj se objavljajo mesečno v »Šužbenih novinah« in »Službenem listu«. V razpisu naj bi bila upraviteljska mesta posebej označena. Za oddajo razpisanih mest naj se ustanove pri banskim upravah in pri ministrstvu prosvete posebne komisije, v katerih bo zastopano z dvema članoma tudi učitelstvo. Vsa razpisana mesta naj se oddajajo takoj. Prosilcu, ki je mesto prejel, naj se po objavi premešitve v »Službenih novinah« takoj izstavi dekret, službo nanovnem mestu pa naj nastopi šele v teku glavnih počitnic.

Z uveljavljanjem tega postopka se ne bo dogajalo, da bi se selili učitelji na svoja nova službena mesta šele pozno jeseni, marveč bo vsakdo pred začetkom šole že na svojem mestu. Sedaj nastajajo po izvršeni razmešitvi na šolah nove vrzeli, ki se izpopolnjujejo z dodelitvami, čisto pa tudi s stalnimi premešitvami. Tako učitelj še dolgo po začetku šolskega leta ne pride do rednega dela in otroci ne do rednega pouka. Vse to bi z uza-konitvijo našega predloga izostalo.

Letos je sekcija pravočasno predložila kr. banski upravi in ministrstvu prosvete pismeno predstavko, naj se razpišejo prav vsa prosta mesta, boljša ravno tako kakor slabša. Opozorila je tudi na § 93. zakona o narodnih šolah, ki določa, da se postavljajo novinci, če le mogoče, za prvo, novinke pa za prvi dve leti na šole z najmanj dvema učiteljema, a se po preteku tega roka obvezno premeščaj na manjše podeželske šole. Ker so učitelji, postavljeni leta 1933, in začetkom leta 1934., gornjo določbo že dosegli oz. prekoračili in zasedajo nekateri taka mesta, na katera bi reflektirali tudi starejši učitelji in učiteljice, je potrebno, da se prične izvajati tudi ta določba. Sekcija je opozorila tudi na to, da je treba objaviti razpis tako pravočasno, da bodo imeli prosilci dovolj časa, odločiti se za primerno mesto. Po prejemu zagotovila je bil stavljen ministrstvu predlog popolnoma v zmislu zahtev in želja učitelstva in je obsegal vsa prosta mesta in tudi vsa taka, sicer zasedena, ki pa jih zadeva zg. označeni § 93. Ker razpis niti koncem maja ni bil objavljen, je sekcija pri izvršnem odboru urgirala intervencijo. Ta se je izvršila, do razpisa pa kljub temu ni prišlo, ker je bilo medtem na prosta mesta postavljeno večje število učit. abiturientk. Na posebno odločbo ministrstva prosvete banskim upravam je prosvetni oddelek v Ljubljani potom okrožnice na šole objavil učitelstvu seznam prostih mest, za katera se lahko vložijo prošnje.

Kakor vsa leta, odkar se sistematično izvaja

zaščita članstva.

je tudi letos sekcija posvetila temu vprašanju vso pozornost. Razmere so se v zadnjem letu izboljšale. To se je opazilo tudi jeseni ob objavi izvršenih premešitev, med katerimi je bilo razmeroma prav majhno število takih, ki so bile izvršene z motivacijo službene potrebe. Ako upoštevamo, da je prejemala sekcija prejšnja leta ravno v tem času največ zaščitnih pol v obravnavo, vidimo, da se je pričelo uveljavljati polagoma vendarle stališče, naj se izvajajo le premešitve po prošnji in one, ki jih zahteva resnična potreba službe. Brez dvoma je k temu mnogo pripomogla resolucija zadnje banovinske skupščine, ki je v jarki luči osvetila nepravilnosti, ki so se dogajale v prejšnjem letu in ki jih niso težko občutili le prizadeti sami, marveč ves učiteljski stan. Resolucija je našla globok odmev. Oporavale so se v njej one točke, ki zadevajo premešitve in v zvezi z njimi poudarjanje potrebe po zakonitvi stalnosti na mestu, odklanjanje vpliva lajkov na prosvetna, personalna in šolska vprašanja, ovadbe, ki so ostale za prizadete anonimne, obravnavanje obtožb v sodnem disciplinskem postopku, zahtevo po uradnem zasledovanju iniciatorjev neosnovanih in zlonameranih obtožb, vsestransko zaščito pri delu izven šole, zahtevo, da se oddajajo vsa, tudi boljša mesta, le potom razpisa, poudarjanje kvarnosti za avtoriteto nadzorniškega položaja, ako se ukazni nadzorniki premeščaj za učitelje, razreševanje šol. upraviteljev brez predhodne disciplinske preiskave in dokazane krivde t. j. 8., 9., 10., 21., 22. in 27. točka resolucije. Sekcija je zato zbrala obširen material, ki je obsegal 70 konkretnih primerov in ga pretpikanega na 21. straneh skupno s posebno spomenico, sprejeto po upravnem in nadzornem odboru in po predsedniškem zboru v Beogradu dne 19. septembra 1934., izročila na pristojnih mestih. Šele nato je priobčil resolucijo tudi »Učiteljski tovaris«.

Zaščito članstva izvaja sekcija točno po poslovniku o zaščiti. Brez zaščitne pole in predhodne kontrole ter potrditev navedenih podatkov po sreskih družtvih ne sprejme v obravnavo nobenega primera. Sreska društva se zavedajo velike važnosti zaščitne akcije pa tudi odgovornosti in postopaj pri ocenjevanju podatkov strogo objektivno. Nekatera društva so v tem pogledu naravnost vzorna. Le eno društvo je poslalo v nekem primeru podatke, ki se pozneje niso izkazali za verodostojne, kar je imelo za posledico velike neprijetnosti. Vsak tak primer močno kvari naše delo in slabi moč naše intervencije.

Namerno potrjevanje neresničnih podatkov in prikrivanje stvari, ki bi same po sebi za zaščitenca ne bile ugodne, ne le da prizadevanju ne more koristiti, marveč je naravnost grobokop za uspešno zaščito sploh. Pri opisu stvarnega položaja in potrjevanju podatkov morajo prav vsa sreska društva postopati tako nepristransko, da se moremo na njihove navedbe vsak čas popolnoma zanesti.

Pri vršenju osebne zaštite se sekcija vedno opira na zgoraj navedena načelna stališča. Naše utemeljitve so jasne in upravičene. Ne zahtevamo nič drugega kakor pravičnost in poštenost. Kdor je kriv, tega ne ščitimo in ne zagovarjamo, hočemo pa da se njegova krivda preišči in dokaže. Zavedamo se, da smo na pravem potu in da zato ne smemo popustiti.

Iz obravnavanih konkretnih primerov je jasno razvidno, kako pomanjkljivi so naši disciplinski predpisi in kako nujno je potrebno, da se končno ugodni naši težnji ter se tudi za učitelstvo uveljavijo določbe, ki veljajo za ostale stroke drž. nameščencev.

V zaščiti članstva je dosegla sekcija lep uspeh. Vseh zaščitnih primerov, skupno z onimi, ki so ostali navedeni iz upravnega leta 1933./34., je bilo 49. Od teh sta bila dva odklonjena, ker niso obstojali pogoji za uvedbo

zaščitnega postopka. Od ostalih 47 primerov je bilo: 20 premešitev, 9 grozečih premešitev, 2 razrešitvi upraviteljskega položaja, 7 upokojitev, 1 dodelitev in 8 drugih. Premestitve so bile popravljene v 13 primerih, 3 primeri so še v postopku in potekata dva zelo ugodno, v 4 primerih je bil uspeh zaštite negativen. Vseh 9 grozečih premešitev je uspelo zaustaviti. Akcija za dosego korekture razrešitve dveh šol. upraviteljev ni uspela. Upokojitve so razen ene že vse korigirane in reaktivacije izvršene. Tudi ta poslednja upokojitev je po drž. svetu že razveljavljena vendar akt o reaktivaciji še ni bil izdan, ker še ni dala nanj pristanka glavna kontrola. Dejansko smatramo tudi ta primer že danes lahko za pozitivno rešen. Pri reaktivacijah je bilo popolnoma ustreženo 3 članom, ki so bili vrnjeni na stara službena mesta, za 3 člane pa akcija za vrnitev še teče. V sedmem primeru reaktivacije obstoja uraden predlog, da se isto izvrši na starem službenem mestu. Primer dodelitve je rešen ugodno in je bila prizadeta učiteljica vrnjena na svoje mesto. Od primerov, označenih z nazivom »drugi«, so rešeni 4 ugodno, 1 negativno, 3 so še v postopku. Vseh primerov je rešenih ugodno 34, neuspešna je bila zaščita v 7 primerih, 6 primerov še teče. V procentih izračunano kaže zaščitna akcija sledečo sliko: uspeli smo v 72%, navedenih je še 13%, brezuspešna je bila zaščitna akcija v 15%. Ti primeri, v kolikor obstoja po naknadno prejetih podatkih možnost za popravilo, bodo prevedeni v novo upravno leto in se bo zanje delo za korekturo nadaljevalo.

Zaščito je vodila sekcija deloma v svojem delokrogu, deloma se je v težjih primerih obračala tudi na izvršni odbor, ki je posvetil zaščitnemu delu vso pozornost in je temu tudi pripisoval tako ugoden rezultat zaščitne akcije.

V tesni zvezi z zaščito članstva je

podporni fond sekcije.

Po sklepu zadnje banovinske skupščine, se uporabljajo njegova sredstva:

1. Za kritje stroškov za pravnega konzulenta, čigar nasvet in strokovno mnenje bi bilo sekciji potrebno. Ta se honorira od primera do primera.

2. Za plačilo taks za izgubljene tožbe pri državnem svetu in upravnem sodišču v primerih, kjer je taka rešitev za stan načelne važnosti.

3. Za kritje kolektivne na vloge sekcije načelne in zaščitne narave in za kritje vseh ostalih izdatkov, ki nastanejo z izvajanjem zaščitne akcije.

V fondu je bilo ob začetku leta 6810 Din. Med letom so plačala prispevek po 5 Din od člana vsa sreska društva, tako da sekcija v tem oziru pri družtvih nima terjatev. Poročilo o porabi fonda bo podal blagajnik sekcije v obračunu. Nadzor nad fondom vrši nadzorni odbor sekcije.

Z okrožnico št. 2349 od 14. maja t. l. je sekcija sporočila sreskim družtvom, da fond zadostuje še za upravno leto 1935./36., ako se uporablja na ta način, kakor doslej. Naprosila pa je, naj se sreska društva izjavijo:

1. Ali naj najema sekcija tudi v bodoče pravnega konzulenta od primera do primera in ga tako tudi honorira, oziroma, ali naj si oskrbi stalnega pravnega svetovalca.

2. Ali se izjavijo sreska društva za to, da se zagotavljajo podpornemu fondu stalni viri in naj začne služiti fond tudi resničnemu podpornemu namenu, ki ga okrožnica bližje opisuje.

Pismeni odgovor je poslalo na to okrožnico le 9 sreskih družtev, ki so se po večini izjavila proti stalnemu konzulentu in proti temu, da bi služil fond kakemu drugemu namenu kakor doslej. Zadevo je predložila zato sekcija predsedniškemu zboru meseca junija v Ljubljani, ki si je osvojil isto stališče. Pač pa je bil sprejet sklep, naj se oskrbe že letos za fond novi viri na način, ki ne bo nalagal niti članstvu niti družtvu novih izdatkov. Pri razpravi o proračunskem predlogu za novo upravno leto je zato predsedniški zbor sklenil, naj se vsakoletna postavka v proračunu »praktični učiteljski tečaj« za letos opusti in naj se prispevek, ki ga plačuje članstvo za to postavko že z dosedanjim članarino, porabi za pravno zaščito članstva. Tako izpremenjeni proračun je sklenil zbor predsednikov kot svoj predlog predložiti skupščini. S tem bi bilo vprašanje obstoja fonda in pravnega konzulenta začasno rešeno.

Konkretni primeri so prav v zadnjem času pokazali, kako neobhoden bi nam bil podporni fond, ki bi imel poleg gornjega še resnični podporni namen. Leta 1933. je bilo za časa občinskih volitev več učiteljev dravske banovine upokojenih, eden celo odpuščen. Od dneva razrešitve službe pa do dneva reaktivacije, ki se je izvršila po dolgotrajnem prizadevanju stanovske organizacije, prizadeti niso prejeli niti penzije niti akontacije in so bili tako, ne da bi kaj zagrešili, z družinami in otroci v najmučnejši in najtežji situaciji. Sekcija jim pomagati ni mogla, ker ni imela s čim. Za take primere bi morala imeti organizacija kot je naša na razpolago fond, iz katerega bi dajala v opisani položaj došlim učiteljem za čas do ureditve položaja vsaj brezobrestna posojila.

Slej ko prej bomo morali resno razmišljati, da najdemo način in sredstva tudi za ustanovitve takega fonda.

Zadnje leto so skoraj popolnoma prenehale

dodelitve učitelstva.

ki so se prej vršile v velikem obsegu. Dodelitve so bile naravna posledica pomanjkanja učiteljskega staleža v banovini. Z nastavljanjem novih učnih moči je prenehala potreba po popolnjenju učitelstva na šolah z dodelitvami, ki so jih prizadeti čisto težko občutili. Z izjemo enega samega primera se za

posredovanje za ukinitve dodelitve na sekcijo ni obrnil noben član.

Z ozirom na položaj, ki je nastal s tem, da ministrstvo letos ni izvršilo razpisa prostih mest in je tudi banovina prav v zadnjem času v posebni okrožnici izvršila interno objavo teh mest, sekcija ni imela še prilike, da bi izvršila konkretno akcijo in podprla

učitelje družinske očete in matere, ki so potrebni premešitve na boljša mesta radi šolanja otrok.

To bo storila v juliju, čim se bodo reflektanti javili potom sreskih družtev in poslali poročilo, za katera mesta so prošili in priključili temu poročilu tudi opis svojega socialnega položaja.

Pač pa je sekcija ustno in pismeno povsod in ob vsaki priliki poudarjala potrebo, naj se upoštevajo pri nameščanjih v krajih s srednjo šolo in njihovi neposredni bližini prvenstveno učitelji družinski očetje in matere s številnimi družinami. Še posebej je poudarjala to načelo vselej takrat, ko je bilo kako tako mesto oddano brez razpisa in to celo osebam, ki jim niti iz zdravstvenih in ne iz socialnih razlogov premešitev v kraj s srednjo šolo ali njegovo bližino ni bila potrebna.

Četudi je načelo prvenstvenega upoštevanja družinskih očetov in mater za kraje s srednjo šolo zdravo in socialno, se le težko uveljavlja, ker posegajo v personalna učiteljska vprašanja danes odločujoče tudi politični činitelji, ki se ne zavzemajo za prošilce radi tehtnih socialnih in šolskih, marveč iz drugih razlogov. Ravno v tem se kaže največja kvarnost poseganja lajkov v šolska in prosvetna vprašanja, kar ne bo moglo ostati brez posledic. Ako naj se ne ubije popolnoma morala in naj učitelstvo ne izgubi vere v zakon in pravico, potem je skrajni čas, da se prepusti izvajanje prosvetne personalne politike le oblastvom, ki so za to po zakonu upravičena.

Napredovanja učitelstva

so se vršila v preteklem letu v vse skupine zadovoljivo redno. Pač pa so se objavljala z velikimi zakasnitvami in so se zlasti do meseca februarja zelo pozno izročali tudi dekreti. Četudi nima z ozirom na čl. 263. ur. zakona in čl. 4. zakona o izrednih naknadnih kreditih iz leta 1934., po katerih je treba čakati na materialen efekt vsakega napredovanja leto dni, zakasnitev objave in izročitve dekreta nima prav nikakih posledic za napredovanje, so bili ti, razumljivo, v skrbeh in so se obračali na sekcijo za intervencije. Ta je posredovala večkrat pismeno potom izvršnega odbora pri ministrstvu prosvete, da se izda dekretov pospešila. Ravno tako je intervenirala za pospešitev rešitve vseh onih za napredovanje vloženih prošelj, kjer je minil od dneva vložitve nad trimesečni rok, ne da bi bilo napredovanje izvršeno; oziroma ne da bi prejel prizadeti o tem kako poročilo. Rok treh mesecev za intervencije te narave, je določil glavni odbor JUU na seji meseca decembra. Seveda pa sekcija ni mogla ugoditi prošnjam onih, ki so prosili za intervencijo še isti dan ali pa v najkrajšem času potem, ko so odposlali uradno vlogo.

Zaradi pogojev, ki jih določa § 258. v svojem drugem odstavku, nastajajo za učitelstvo za napredovanje v V. skupino velike težave. Najbolj so zaradi teh posebnih pogojev, ki omejujejo dosego V. skupine, prizadeti baš oni učitelji, ki so redno studirali in so o pravem času dovršili svoje studije ter mladi vstopili v učiteljsko službo. Sekcija je tudi letos ponovno predlagala, naj se s finančnim zakonom odpravijo vsi posebni pogoji t. j. 30 let službe, 55 let starosti in triletna odlična ocena. Učitelstvu naj bi se dala možnost, da doseže V. skupino po dovršitvi 3 efektivnih let v VI. skupini s povprečno prav dobro oceno v teh letih. Vsi drugi pogoji naj odpadejo. Do tega se čuti učitelstvo upravičeno tudi z ozirom na svojo izobrazbo, ki presega izobrazbo srednje in ostalih srednjih strokovnih šol za eno leto.

Zanimiv pregled

kako se deli učitelstvo dravske banovine po skupinah.

kažejo sledeče številke: V V. skupini je 88, v VI. 1222, v VII. 698, v VIII. 904, v IX. 614 učiteljev in učiteljic, pripravnikov IX. sk. je 553, v X. skupini 40, pripravnikov X. sk. je 8. V VI. t. j. praktično najvišji skupini je skoraj toliko učiteljev kakor v VII. in VIII. skupini.

Te številke jasno kažejo, da še dolgo ne bo mogoče izvesti sistemizacije službenih mest po skupinah.

Odredbe o redukciji draginskih doklad poročenim ženskim uslužbenkam

v državni in samoupravni službi in ostale določbe, ki jih je izdal ministrski svet lani meseca aprila na osnovi pooblastil čl. 64. finančnega zakona, so globoko posegle v temelje uradniške družine. Sekcija je takoj po njihovi objavi pristopila k delu za ukinitve teh uredb in odločb. Zaradi sporazumne in uspešne akcije je stopila v stik z drugimi uradniškimi organizacijami in odposlala na vse merodajne in odločujoče osebe resolucijo, ki jo sreska društva poznajo.

V letošnjem letu je sekcija z delom vztrajno nadaljevala. Pritegnila je k sodelovanju prav vse organizacije drž. in samoupravnih nameščencev. Z njimi je imela več sestankov na katerih je bila sprejeta nova skupina spomenica, ki so jo nameravali predstavniki organizacij v posebni deputaciji, ki naj bi odstopovala v Beograd, predati vsem članom kr. vlade. Nepredvidene ovire so preprečile odhod deputacije v Beograd, zato je bila spomenica poslana po pošti. Pač pa se je deputacija zglasila pri ministru socialne

politike in pozneje meseca aprila pri predsedniku ministrskega sveta. Organizacija je poleg tega zainteresirala vse ostale odločujoče kroge ter jim predložila najnujnost ukinitve teh uredb in odločb. O tem smo članstvo obširneje obveščali v stanovskem glasilu. Dosele je dosežen delen uspeh prizadevanja uradniških skupin. Z junijem 1935. so bile uredbi in odločbe izpremenjene v toliko, da ne zadevajo več samskih uradnikov in uradnic, ki žive s starši v skupnem gospodinjstvu. Ti prejemajo zopet polne prejemke. Po prejetih informacijah se proučujejo tudi ostale določbe in uredbi in se išče način za njihovo omiljenje.

Stanovska organizacija bo skupno z ostalimi uradniškimi organizacijami nadaljevala z započetim delom do končne rešitve v zmislu zahtev resolucije.

Zaradi

naturalnih stanovanj, stanarine in kuriva,

do česar ima učiteljstvo pravico po zakonu, so se tudi letos čuli večkrat različni prigovori. Zakon o narodnih šolah je prinesel te določbe, hoteč zagotoviti učitelju zdravje in vsaj deloma stanu primerno stanovanje. Ta ukrep je bil naravnost nujen, in ga je moral odobravati vsakdo, ki količikaj pozna kako težko je za učitelja na deželi baš stanovanjsko vprašanje in kako usodne zdravstvene posledice so nastajale iz tega. Zadevne določbe zakona predstavljajo zato najvažnejši zdravstveno in socialno zaščitni ukrep, ki je bil izdan za učiteljstvo v zadnjih letih. Stanarino so dolžni plačevati kraj. šolski odbori kot nadoknado za stanovanje le dotlej, da pristopijo k izvajanju pravega namena teh zakonskih določb in zgradijo zdrava stanovanja za učiteljstvo. Kar se tiče izplačevanja stanarine, pa je vse učiteljstvo za to, da se najde način, da izplačujejo to obvezo banovine po obračunu s kraj. šol. odbori.

S § 30. fin. zakona so izgubile stanarino in kurivo vse z neučitelji poročene učiteljice, pa tudi one učiteljice, ki so poročene z učitelji, ako stanujejo z možem v istem kraju. S to določbo se je ustvarila nova in neutemeljena razlika med poročeno in neporočeno učiteljico.

Stanarine pa ne prejemajo tudi učitelji, dodeljeni na službo ministrstvu prosvete, banknim upravam, sreskim prosvetnim referatom, meščanskim šolam in oni, ki so na bolezenskem dopustu. Sekcija si je prizadevala urediti vprašanje stanarine po jasnih določbah § 84. zakona o narodnih šolah z novim finančnim zakonom in je bil med ostalimi predlogi za fin. zakon preciziran tudi predlog za ureditev stanarine in kuriva.

Med letom je izdelal stanovsko politični odsek sekcije v okvirju pravilnika k zakonu o narodnih šolah tudi poseben pravilnik za naturalna stanovanja in kurivo, ki bo predložen izvršnemu odboru s prošnjo, da ga še enkrat prouči in eventualno izpopolni, nato pa ga skuša pri ministrstvu uveljaviti. Pravilnik vsebuje določbe, ki bi odpravile vse dosedanje nejasnosti glede pravice do stanarine in določa v vseh različnih primerih tudi obveznega plačila.

Stanarina in kurivo se izplačujejo učiteljem na deželi zelo neredno in z velikimi zamudami. Dosele je plačevalo učiteljstvo uslužbenški davek ob vsakem izplačilu direktno plačniku. Od 1. aprila 1935. dalje pa je pričelo odtegovati ta davek računski oddelek banske uprave. Z ozirom na to, da ni mogoče redno odtegovati davka od zneskov, ki se neredno izplačujejo ter so ponekod kraj. šol. odbori v velikem zaostanku in pa z ozirom na pravni princip, po katerem more izvršiti odtegnitev davka le oni, ki vrši izplačevanje, je sekcija pisмено intervenirala, naj se zadevni odlok popravi. Izvajanje tega odloka je nemogoče tudi zato, ker vprašanje izplačevanja stanarine in kuriva še do danes ni docela pojasnjeno in še ni rešeno, kdo izplačuje stanarino nadstevilnim učiteljem in učiteljem na bolezenskem dopustu. Predstavka se doslej ni upoštevala.

Učitelji, dodeljeni na delo meščanskim šolam doslej tudi niso bili na jasnem glede stanarin. Na odklonilo rešitev kraj. šol. odbora pa je v letošnjem letu stekel pritožni postopek, ki je končal pred drž. svetom. Ta je razsodil, da ti učitelji ne morejo zahtevati od kr. šol. odborov izplačila stanarin. Ta rešitev je presenetila tem bolj, ker sta obe prvi dve pritožni instanci v tem nekoliko zapletenem primeru odločili ugodno za prizadetega učitelja.

Omenim naj s tem v zvezi tudi stanje izplačila

stanarine učiteljev pripravnikov

za čas od 1. aprila do 30. septembra 1931., v katerem razdobju jim je bila nepravilno odtegovana od službenih prejemkov. Odtegnjen zneski bi se morali vrniti ter so bili pozvani leta 1932. vsi prizadeti, da pošljejo ministrstvu prosvete priznanice za odgovarjajoče vsote. Banska uprava je vse priznanice zbrala in s posebnim seznamom, ki obsega okrog 500 učiteljev, z izkazom detajlnih zneskov in končne vsote predložila ministrstvu. Obveznost države do teh učiteljev znaša 330.000 Din. Ta terjatev je zapadla med obveznosti iz prejšnjih let, ki se z ozirom na tesna sredstva le počasi izplačujejo. Izplačilo je skušala sekcija z večimi ustnimi in pisnimi intervencijami pospešiti. Ministrstvo prosvete je tudi s svoje strani pokrenilo, da bi se izvršila vrnitev zneskov vendar so do danes ostali vsi poizkusi brezuspešni. Ministrstvo financ za to ne more najti kredita, ki bi znašal za vrnitev stanarine učiteljem iz vse države nad en milijon dinarjev.

Banski in sreski šolski nadzorniki,

Vprašanju ureditve nadzora narodnih šol, ki so ga obravnavale vse naše skupščine in zbori, je posvetila stanovska organizacija tudi

v preteklem letu vso pozornost. Stala je pri tem pred težavno nalogo z ozirom na zakon sam, ki daje učiteljem meščanskim in srednjih šol prvenstvo pred učitelji narodnih šol. Od prvega dne, ko se je pričelo delo na ureditvi tega vprašanja, sta zastopala učiteljstvo in njegova organizacija stališče, da je za uspešen nadzor in za razvoj narodne šole poleg znanja pedagogike, didaktike in psihologije dobro poznanje notranje narave narodne šole ter njenih potreb prvi predpogoj ter morajo z uspehom vršiti nadzorniške posle zato le vsestransko kvalificirani učitelji narodnih šol, ki morejo edini pravilno ceniti in oceniti učiteljevo delo in in zunaj šole, upoštevajoč težkoče in zapreke, ki se pri tem delu pojavljajo. Načeloma je prodrla sekcija s tem stališčem že pred poldrugim letom in so mero-dajni činitelji uvideli, da zahteva, naj se postavljajo nadzorniki iz vrst učiteljstva narodnih šol, ni naša kaprica, marveč da je uveljavljanje tega stališča v interesu narodne šole in njenega razvoja. Kljub temu se stvar ni premaknila z mrtve točke in smo pri delu naleteli neprestano na nove ovire. Šele meseca decembra se je posrečilo doseči, da so se vsa takrat prazna nadzorniška mesta izpopolnila z ukaznimi nadzorniki iz vrst učiteljstva narodnih šol. Od tedaj do danes so postala prosta zopet tri mesta, v par šol. srezih pa bi se morale rešiti prošnje za upokojitve, ki so jih dosednji nadzorniki z nad 35 leti službe že vložili, da bi obstojali pogoji za ukazno postavitev sedanjih vršilcev dolžnosti. Zadeva se obravnava in je pričakovati, da bo skoraj ugodno potekla.

Še težje je bilo za nas vprašanje banknih šolskih nadzornikov. Za ta mesta so se z izdatno podporo nekaterih vplivnih oseb dolgo časa vztrajno potezali učitelji srednjih šol. Delo organizacije, ki je stremela za tem, zagotoviti iz istih motivov kakor položaj sres. šol. nadzornikov tudi ta položaj učiteljem narodnih šol, je bilo tem težje, ker govori zakon o narodnih šolah le v svojih prehodnih določbah § 178., da se morejo postavljati za banske šolske nadzornike tudi učitelji narodnih šol. Glavna kontrola se je svojočasno postavila na stališče, da je ta člen prestal veljati z uradniškim zakonom in je pred letom dni vložila pritožbo proti postavitvi učitelja narodnih šol za banskega nadzornika. Državni svet je postavil dekret razveljavil. Prišli smo zato v položaj, da smo morali za to mesto razviti vsestransko delavnost, da smo obvladali situacijo in uspehi, da sta danes obe mesti banknih šol. nadzornikov v banovini izpopolnjeni in jih zasedata dva učitelja narodnih šol v položaju vršilcev dolžnosti banknih šol. nadzornikov. Da pa bi ostal ta položaj trajna in nesporna pravica učiteljstva narodnih šol, smo predlagali za novi finančni zakon poseben dostavek k § 120. zakona o narodnih šolah, ki govori o banknih šol. nadzornikih.

Meseca aprila je izšel pravilnik o polaganju nadzorniškega izpita, kateri izpit predvideva zakon. Vsak nadzorniški kandidat bo moral poslej polagati izpit. Dosedanje postavitve ukaznih nadzornikov so pravno veljavne in tem izpitu ni treba polagati. Pravilnika samega učiteljske organizacije še ni obravnavala in z ozirom na njegove določbe tudi še ni zavzela nobenega stališča.

Kontraktualni učitelji.

Ob začetku upravnega leta 1934/35. je bilo v dravski banovini 41 kontraktualnih učiteljev, ki so čakali na sprejem v državno službo. Položaj kontraktualnih učiteljev je zelo težak. Čas kontraktualne službe je zanje izgubljen tudi pri direktnem prehodu v državno službo. Do 1. aprila 1932. se je računalo ta čas vsaj za pokojnino, finančni zakon za leto 1932/33. pa je ukinil tudi to določbo. Še posebno je neugoden in mučen položaj za poročene kontraktualce. Njihova nagrada ostane ves čas kontraktualne službe ista. Za ženo in otroke v primeru rednikove smrti ni poskrbljeno in je zato umljivo, da vzbuja vsaka resnejša bolezen kontraktualca poleg drugih tudi moreče skrbi za preskrbo družine. Leta 1933. so bile po prvotnem kontraktu določene nagrade za 15% nižane, s čimer se je njihov položaj še poslabšal. Delo sekcije, omenjeno v poročilu za lansko skupščino, da se izpremenjena pogodba ukine in se obnovi pogodba z mesečno nagrado v prvotni višini, ni uspelo. Pač pa je uspela sekcija v tem, da so se že meseca novembra 1934. prevedli v drž. službo vsi kontraktualni učitelji, ki so imeli za to izpolnjene pogoje. Prevedenih je bilo tedaj 25 učiteljev in je ostalo nerešenih le še 16 prošnji. Izdaji dekretov o sprejemu v državno službo pa se je protivila glavna kontrola, ki je osporavala nekatere formalnosti in zahtevala korekture. Ministrstvo je zahtevi ugodilo in vrnilo ves akt zopet glavni kontroli v soglasnost. Organizacija je večkrat tudi pisмено posredovala za pospešitev izdaje dekretov, ki pa je bila spriču gornjega nemogoča. Prav v zadnjem času pa so se pričeli dekreti izdajati.

Izpraznjena kontraktualna mesta se bodo po izstavi dekretov v drž. službo prevedenim kontraktualcem izpopolnila in bodo rešene prošnje onih, ki prosijo za kontraktualno službo.

V zvezi s tem naj navedem, da so prejeli nekateri leta 1932. v drž. službo sprejeti kontraktualci o sprejemu dekrete, iz katerih ni razvidna za penzijo in napredovanje vstevna doba. Ti naj prosijo ministrstvo za popravilo dekretov, da se s tem izogibne eventualnim poznejšim neprilikam.

Vštetje časa na privatnih nacionalnih šolah.

Organizacija je pokrenila, da bi se dodal § 270. urad. zakona nov odstavek, s katerim bi se vštel obneposrednem vstopu v drž. službo za penzijo čas, prebit v administrativni ali v učiteljski službi v bivših verskih avto-

nomijah, občinskih narodnih šolah in bivših privatnih šolah DCM. To določbo naj bi uveljavil novi finančni zakon.

Učitelji dnevničarji.

abiturienti letnikov 1927. do 1932., ki jih je čakalo lansko leto še več na sprejem v državno službo, so bili v tekočem letu sprejeti vsi. S tem je prizadevanje organizacije za ureditev njihovega položaja ugodno končano.

Se vedno pa je ostalo nerešeno vprašanje tistih učiteljev dnevničarjev, ki prosijo za ponoven sprejem v učiteljsko službo.

Reaktivacije

so poglavje posebnega dela, ki ga je vršila organizacija v preteklem letu. Poleg nekaterih učiteljev dnevničarjev, prosil za reaktivacijo več bivših učiteljev, ki so danes izven učiteljske službe. Sekcija je v posesti točnega seznama in je zbrala o njih tudi druge podatke. Reaktivacije pa je mogoče izvesti le tedaj, ako učitelji, ki zanjo prosijo, še niso nad 10 let izven učiteljske službe in so ponovili praktični učiteljski izpit, ako presega prekinitve rok petih let. Kolikor je takih primerov, kjer so za reaktivacijo izpolnjeni vsi pogoji zakona, jih je sekcija v posebnih predstavkah predložila bankni upravi s prošnjo za obnovo predloga s poudarkom najnujnost in pa potom izvršnega odbora ministrstvu prosvete. Izvršni odbor je naprosil tudi za osebne intervencije. Z delom bo sekcija nadaljevala do izpolnitve ugodne rešitve. To je zadrževalo doslej predvsem veliko število brezposelnih učit. abiturientov. Ker se je v preteklem letu v tem oziru stanje mnogo izboljšalo, je pričakovati, da bomo mogli doseči ugodno rešitev vseh prošnji za reaktivacijo, kjer obstojajo za to pogoji zakona.

Učitelji na odslužiti kadrskega roka.

V korist učiteljev, ki so po dosedaj veljavni zakonskih določbah dolžni dati ob vpoklicu v stalni kader ostavko na državno službo, je skušala sekcija uveljaviti sklep zadnje banovinske skupščine. Prizadevala se je, da bi prišla v finančni zakon določba, da se tem učiteljem odobri za čas, ko služijo svoj kadski rok, potreben dopust in se po dovršitvi te svoje vojne obveze vračajo na svoja prvotna mesta. Ta naj bi za čas njihove odsotnosti zasedali učitelji dnevničarji, ki bi prejeli svojo nagrado iz drž. blagajne na račun učitelja v stalnem kadru. Ministrstvo je to stališče simpatično sprejelo in je, kakor smo informirani, obstojal načrt, da se predloži ta predlog že meseca aprila finančnemu odboru za finančni zakon.

Učiteljice ženskih ročnih del

so še danes v neurejenem položaju. Ze zakon o narodnih šolah iz leta 1929. je izpustil njihovo zvanje. Predvidel pa je v prehodnih določbah, da se to popravi in je pooblastil v § 182. ministr. prosvete, da določi položaj vsem tistim učnim osebam, ki se v zakonu posebej ne omenjajo. Ker se to ni izvršilo jih je tudi uradniški zakon zatekel v neurejenem položaju. S tem začenja zanje najtežja doba. § 346. ki našteva zvanja, jih ne omenja, zato se zanje ni izvršila razporeditev po skupinah, je onemogočena vsaka prevedba iz pripravniške v uradniško skupino in vsako napredovanje, ne more pa biti izvršena seveda tudi nobena premostitev. Zlasti nevzdržen pa je položaj onih, že starejših učiteljic ženskih ročnih del, pri katerih se je kdaj poprej izvršilo kako napredovanje pomotoma prezgledaj, pa je Glavna kontrola šele v teku let zasledila napako. Z razveljavljenjem dekreta o napredovanju so bile postavljene nazaj na položaj, ki so ga zavzele pred tem napredovanjem in se sedaj s tega položaja ne morejo premakniti. Tako sta dva primera, da je bila učiteljica iz IX. skupine postavljena nazaj za pripravničarko X. skupine. Dočim bi imela po efektivnih letih danes pravico že do VIII. skupine, ne more doseči z ozirom na opisani položaj niti prevedbe v X. skupino. Za ureditev obupnega položaja učiteljic ženskih ročnih del se poteza organizacija že ves čas po uveljavljanju uradn. zakona. Stalno je na vseh mestih osebno kakor v pisemnih predstavkah in sicer direktno kakor potom centralne organizacije predloževala najnujnost potrebe, da se zvanje učiteljic ženskih ročnih del naknadno uzakoni in se v zmislu § 347. urad. zakona razvrsti po skupinah z ozirom na kvalifikacijo. Ze večkrat se je pričela zadeva pri ministrstvu obravnavati in pričakovali smo, da se bo uredila. Vselej pa je pred ureditvijo iz neznanih razlogov zopet zastala. Hoteč dobiti pri prizadevanju za ureditev položaja tem učiteljicam najširšo oporo in pomoč, se je jeseni 1934. obrnila sekcija do vseh narodnih poslancev, senatorjev in ministrov dravske banovine, ki jim je pisмено obrazložila ves historijat brezuspešnega dela in težnjo socialnega položaja prizadetih, ki stojijo v pravnem pogledu popolnoma izven šol. zakona in zakona o uradnikih. Kot pogodbene osnove med državo kot delodajalcem in njimi kot delojemalci. Tekom jesenskih in zimskih mesecev je zadeva toliko dozorela, da je bil pripravljen predlog za finančni zakon, ki bi zvanje uzakonil. Ker do tega radi razpustitve parlamenta ni prišlo je rešitev zastala do predložitve finančnega zakona novi narodni skupščini.

V sličnem položaju so se nahajali

veroučitelji narodnih šol.

Na boljšem so bili le v toliko, da je zakon o narodnih šolah v svojem 168. §-u njihovo zvanje predvidel in je bilo to le izpuščeno iz § 346. urad. zakona. Delo organizacije, ki se je potezala za ureditev položaja veroučiteljem narodnih šol prav tako kakor za ureditev položaja učiteljicam žen. ročnih del, je uspelo. V preteklem letu se je izvršila razporeditev veroučiteljev po skupinah in so

kakor učitelji narodnih šol razvrščeni od IX. do V. skupine. S tem je materialni položaj za veroučitelje urenjen.

Pravilnik o izvrševanju verskih dolžnosti učencev narodnih šol.

Minister prosvete je podpisal meseca junija pravilnik o izvrševanju verskih dolžnosti učencev narod. šol. Avtentičnega teksta pravilnika ne poznamo in zato o njem ne moremo soditi. Po objavi v »Slovenec« z dne 12. junija pa vsebuje nekatere določbe, ki bi ne vplivale ugodno na razmerje med cerkvijo in šolo. Ako je to obvestilo točno, bi nastale zopet razmere, ki smo jih jedva prebrodili in ki bi ogrozile lahko danes dobre odnose med učiteljstvom in duhovščino. Čim bo pravilnik objavljen, ga bo sekcija proučila in, ako vsebuje res zg. omenjene določbe, predložila izvršnemu odboru svoje izpreminjalne predloge.

Skrb za učiteljske abituriente.

Izkušnja je pokazala, kako koristna je bila ustanovitev oddelka za brezposelne učiteljske abituriente in kolike vrednosti je socialna statistika, ki jo je zbral odsek. Le s pomočjo te statistike in točnih števil se je posrečilo odločujoče kroge dovoljno zainteresirati za reševanje vprašanja brezposelnosti med učiteljstvom. Od maja meseca 1934. do danes je bilo postavljenih skupno nad 500, samo v šolskem letu 1934/35. pa nad 400 novincev. Sekcija je vsedkar zastopala stališče, da se je treba pri postavitvah v prvi vrsti ozirati na socialni položaj prosilcev, upoštevajoč pri tem abituriente starejših letnikov pred mlajšimi. Radi pomanjkanja moških učnih oseb so imeli abiturienti prednost pred abiturientkami. Pri postavljanju učiteljic se je dogajalo, da so bile socialno dobro stoječe mlajše abiturientke protežirane na škodo starejših in socialno šibkejših. Na vse te primere, kolikor jih je bilo predloženih sekciji, je ta opozarjala na merodajnih mestih, poudarjajoč upravičeno nerazpoloženje, ki ga vzbujajo take postavitve med učiteljstvom, zlasti pa še med abiturientkami samimi in najnujnost, da pri bodočih postavljenjih taki slučajni izostanejo.

Abiturientke iz leta 1931. in iz leta 1932. so izgubile s čakanjem na službo že štiri, oziroma tri leta, kar se ne bo dalo nikdar nadoknaditi. Ker je ta izguba let važen socialen motiv, zato je opozorila sekcija ustno in pisмено na vseh merodajnih mestih, naj se upoštevajo in izvajajo pri postavljanju novincev sledeča načela:

V prvi vrsti naj se sprejmejo v državno službo vse abiturientke iz leta 1931. in 1932. in to neglede na gmotne razmere staršev in brez oziira na to, ali so diplomirale na privatnih ali državnih učiteljskih šolah. Ako ni mogoče hkrati zaposliti vseh abiturientk iz leta 1933., naj se postavljajo te izključno in dosledno samo po njihovih socialnih razmerah. Od abiturientk iz leta 1934. naj se postavijo le one, čijih starši so v takem položaju, da trpi družina resnično pomanjkanje. Na postavljenja učiteljev novincev ne smejo vplivati nobene druge kakor informacije o socialnem položaju. To slednje smo dostavili k našim načelnim stališčem, hoteč odstraniti na postavljanja vpliv političnih informacij, ki so se zbirale o abiturientih in te so grozile, da bi odločali partijsko politični vplivi.

Zal ta načela niso bila povsod v celoti osvojena in so po zadnjih postavitvah ostale še vedno nenamene vse abiturientke privatnih učiteljskih šol, kolikor jih je dotlej čakalo na službo. Po najnovejši uradni statistiki je še nenamenečenih: iz leta 1931. 3 abiturienti in 24 abiturientk (14 priv., 10 drž.), iz leta 1932. 1 abiturient in 37 abiturientk (25 priv., 12 drž.), iz leta 1933. 1 abiturient in 94 abiturientk (28 priv., 66 drž.), iz leta 1934. 5 abiturientov in 133 abiturientk (31 priv., 102 drž.). Skupaj čaka iz let 1931.—1934. na namestitve še 10 abiturientov in 288 abiturientk.

Statistika oddelka za brezposelne abituriente pa izkazuje okrog 100 brezposelnih več. Diferenca nastane, ker vodi odsek v evidenci vse abituriente in abiturientke od leta 1931. Nekateri od teh, sodeč po uradni statistiki, ali ne reflektirajo na drž. službo, ali pa spričo slabih izgledeov za zaposlitev še niso vložili prošnje.

Iz sredstev **bednostnega fonda** je bilo namenečenih nad 100 učit. abiturientinj. Ker so se prvotne polne nagrade v znesku Din 800.—znižale na Din 600.—, večina iz sredstev tega fonda namenečenih pa uživa mesečno le 400 dinarjev, ni bilo mogoče z njimi razpolagati tako, da bi bile vse namenečene le tam, kjer bi bile neobhodno potrebne, ker je bilo treba računati s tem, da morejo izhajati s tako nizko nagrado le ob podpori doma. Večina teh abiturientk je bilo postavljenih zato v kraju stalnega bivališča staršev ali njegovi neposredni okolici. Nekateri so zaposlene tudi s pisarniškim delom.

Ta fond je tako v preteklem kakor v predpreteklem upravnem letu v veliki meri pomagal lajšati čisto resnično brezupni položaj našega brezposelnega naraščaja. Zeleti bi bilo, da ta resnično socialna ustanova ostane in se najdejo sredstva za njegovo povišanje.

Podrobneje delo oddelka za brezposelne učit. abituriente, za katerega je potrdil upravni odbor že poseben pravilnik, je razvidno zadaj med poročili oddelkov.

Z namestitvami učiteljskih abiturientov, ki so se izvršile v zadnjem letu, se je

stalež učiteljstva v banovini

izpopolnil in zato v začetku novega šolskega leta na šolah ne bo več prostih mest. Prišli smo torej v tem pogledu v urejene razmere, kar bo predvsem v korist šoli in narodni prosveti, pa tudi učiteljstvu samo je s tem zaščiteno pred prekomernim izčrpavanjem, ki so ga doslej terjale razmere od njega. V teku